Yarım Ay
No. 22
15 Kuruş
1936
YILINIZI
KUTLULARIM

Yeryüzünün, bugüne kadar gelip göçmüş, sayısız yıllarına daha bir tanesi katıldı: 1935.

Onun arkasından hiç ağlamıyacağız; çünkü biz, daima ve daima yarının bugünden daha iyi, daha bahtiyar, ve daha yüksek olacağına iman edenlerdeniz.

Ölenin arkasından ağlanmaz; geçmişten yalnız ders ve ibret alınır. Biz, gözlerimizi geriye çevirirsek, oraya hasret çektiğimiz için değil, yalnız eskilerin iyi tanıdıkları şeylerden, iyi yaptıkları eserlerden istifade etmek içindir.

Bu topraklar üzerinde adem oğluna ebedî bir hayat yoktur; bilgilerimiz ne kadar artarsa artsın, olmayacaktır da!.. Bugüne kadar bu topraklar üzerinde doğan ve ölenlerle.. olan biten hadiselerin sayısı; kaleme, hayale sığmayacak kadar çok büyüktür.

Tarih bunlardan ancak kaç tanesinin adını saklamış ve bize kadar nakledip getirmiştir?

O, bu adları saklamakta ve batından batına devretmekte çok kıskançtır, çok titizdir. Onun hafızasına nakşolunabilmek için ortaya çok büyük.. çok canlı eserler getirmek lâzımdır. Biz, Türk ulusu tarihten önce de.. tarihle beraberde çok, pek çok eserler yarattık; çok şanlı ve büyük adamlar yetiştirdik. Her çağda onun hafızasına hâkkolan hatıralarımız, bugüne kadar gelmişlerdir. Yeraltında her neresi kazılırsa, oradan bizim büyük medeniyetlerimizden yeni bir eser.. yeni bir hatıra fışkırmaktadır. Atalarımız o büyük medeniyetleri: hep düne ağlamamak.. gözlerini ve hedeflerini daima yarına çevirmekle kurmuşlardır. Onlar için: geçmiş değil, gelecek vardı.

Onlar, her vakit yarının bugünden daha iyi, daha bahtiyar ve daha yüksek olacağına iman etmişlerdi. Biz de, ayni iman ile mücehhez olarak, ölen 1935 yılına hiç ağlamıyoruz; doğan 1936 yı bütün varlığımızla, en candan dileklerimizle alkışlıyoruz :

1935 öldü; yaşasın 1936.

Yarım Ay

SONKÂNUN
ÇARŞAMBA

YARIM AY

Sevgili Okuyucularına Güzel ve Bahtiyar Bir Yıl Diler.

Yılbaşı Hediyelerimiz:

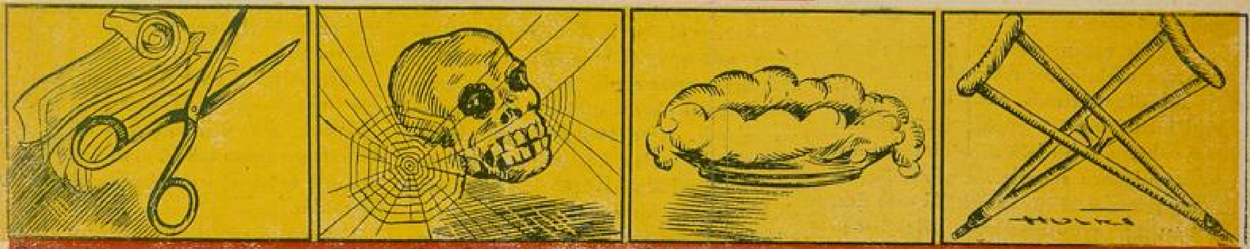

Gazetecilere bir makas ve bir deste kopya kâğıdı | Eski ve Yeni Şairlerimize birer iskelet kafası | Mizah yazıcılarına birer tabak kar helvası | Sporcularımıza Koltuk Değneği

Hazım ve Vasfi Rızaya darbuka zilli maşa | Cemâl Reşide bir memleket haritası | İstanbul radyosuna Rumba ve fokstrot plâkları, bir de (Keloğlan) masal kitabı | Gündelik gazete aytarlarına balon

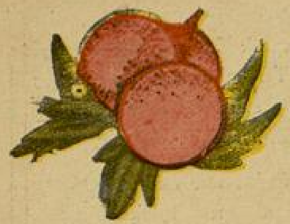

YAZAN:

CAHİT UÇUK

PORTAKAL PERİLERİ

★★★★★

Bu bir çocuk masalıydı... Çocuklara söyliyecektim:

Portakal zamanıydı...

Akdenizin kayalıklı, çağlayanlı, çiçek gibi, kokusu bol, güzel bir kıyısı vardır. Denizi, kayalıklarının yüksekliği kadar derindir. Bütün kıyı boyunca portakal bahçeleri sıralıdır. Bahçelerin alçak duvarlarından, asker gibi sıralanmış, kısa boylu portakal ağaçları görünür. Kıyı ile bahçelerin arasında, ancak iki adam yürüyebilecek kadar ensiz, yeşil bir yol vardır. Öbür yanı uçurum gibi, derinlerde deniz; üstlerinde, renk renk otlar fışkırmış kayalıklar, öbür yan bahçelikler...

Bu incecik yolda kıvır kıvır saçlı, pembe entarili bir kızla; kısa pantalonlu, yalın ayak, kocaman kara gözlü bir oğlan el ele vermişler, kollarında birer sepet yürüyorlar.

« Yedi veren portakal » yetiştiren bahçe sahibinin çocuklarıydılar.

Ilık güneş altında, yanakları portakal gibi kızıllaşmış iki küçük, ilk turfanda meyvalarını, şehirdeki zenginlere satmış, kollarında boş sepetler, ceplerinde bir yığın parayla dönüyorlardı. Güneş ılık, yol uzun, yorulmuşlardı. Bir bahçe duvarının gölgesindeki yeşil otlar üstüne oturdular. Ceplerinden, kendi sepetlerinin parasını çıkarmış sayıyorlardı. "Aypek„ bukleli başını çılgınca sallayarak :

— Benim param, daha çok!

Diye bağırdı.

Kardeşi "Taşpek„ onun parasından kapmak isteyerek hızla avucuna çarptı. Paralar saçıldı.

Bir tane yirmibeşlik, yanlarındaki bahçenin, çit kapısından, yuvarlanarak içeri girdi.

"Taşpek„ de "Aypek„ de yerlerinden kalkarak bahçeye daldılar.

Bahçe bom boştu. Ağaçların dibini aramağa koyuldular; bir türlü bulamıyorlardı. Öyle yorulmuşlardı ki, kendilerini çimenlere attılar. Portakal ağaçlarının serin gölgeleri altında, küçük bir uyku kestirmek hoş olacaktı. İki kardeş, göz göze baktılar. Üstlerine bir ağırlık çöküyor, gözleri süzülüyordu. Bu sırada, tepelerindeki ağaçtan:

— Pat!...

Diye, kocaman bir portakal düştü. İki kardeş gözlerini açarak yerdeki portakala baktılar. "Taşpek" ağzını şapırdatarak:

— Aypek, bunu hemen yutalım.

Elini biraz ileride duran meyvaya uzattı: uzattı; ama tutamadı. Çünkü portakal, tekme yemiş küçük bir futbol topu gibi, yuvarlanarak gitmeye başladı. Küçükler şaşırdılar, az kaldı dillerini yutacaklardı; çünkü, ağaçlardaki bütün portakallar:

— Pat, pat, pat!..

Diye, yere düşüyor, önde yuvarlanan portakalın arkasından gidiyorlardı.

"Aypek" le "Taşpek" yerlerinden fırladılar. Gözleri heyecanla büyümüş, kalpleri çarpmağa başlamıştı. Portakalların arkasından koşmağa başladılar. Bahçenin ortasındaki yoldan bir portakal deresi akıyor gibiydi. Portakallar yuvarlandı, onlar koştular, portakallar yuvarlandı, onlar koştular.... Bahçenin en ucuna geldiler. Küçük bir delik vardı. Portakallardan sonra, kardeşler yerde sürünerek deliğin öbür ucuna çıktılar. Artık yirmibeşliklerini, evlerini, ceplerindeki paralarını unutmuşlardı.

Neresi olduğunu bilmedikleri üstü ağaçlıklı, çimenli bir yere gelmişlerdi. Ortada mermer bir havuz vardı. Yine mermer bir oluktan buz gibi bir su akıyordu.

Portakallar sıralanarak kocaman bir çenber oldular. İçlerinden bir tanesi - bu, yere ilk düşen portakaldı - yuvarlanarak havuzun başına geldi; ve kendini suyun içine fırlattı. Su içinde, birkaç kere batıp çıktıktan sonra kabuğu, ortasından ikiye bölündü. İçinden minimini, ak sakallı, yeşil cübbeli bir peri çıktı; ikiye bölünen kabuklardan birinde, ayakta durarak, elindeki asayı salladı. Bu hareket üzerine bütün portakallar, kendilerini suya attılar. Her birinin içinden minimini birer peri çıktı.

Kız periler, gül yaprağı gibi ince, renkli, kokulu tüllere sarınmışlardı. Erkek periler, kırmızı, mavi, sarı pantalonlar, pembe renkli gömlekler giymişler, başlarına sivri uçlu külahlar geçirmişlerdi. Her biri kabuğunun içine, küçük bir sandala binmiş gibi, keyfle yerleşerek, şarkı söylemeğe başlamıştı. Sonra, sandallarını havuzun kenarına yaklaştırarak, birer birer çıktılar. Çimenlere atlayarak yeşil otların içinde gözden kayboldular.

"Taşpek" le "Aypek" gözleri fal taşı gibi açılmış, havuzun suları üstünde boş kalan kabuklara bakıyorlardı. "Aypek":

— Bu ne biçim şey Taşpek! dedi. Rüya gibi...

Öbürü parmağile onları göstererek:

— Bak bak, geliyorlar Aypek...

Her peri elinde küçük birer eşya ile, uzun boylu otların arasından çıkıyordu.

Getirdikleri şeylerle ortaya kocaman bir sofra kurdular. Tekrar kayboldular.

Biraz sonra yirmi beş otuz peri, bir çift porselen tabak, yine bir o kadarı bir çift çatal getirerek sofranın başına koydular.

Dünyada görülmemiş yemekler sıraladılar, buz gibi sularla dolu, üstü boğulu surahiler getirdiler.

İş bitince ihtiyar peri çocukların yanına gelerek:

— Sizleri bu akşam kahvealtısına çağırıyoruz. Eğer, bizimle beraber yemek soframıza oturmak alçak gönüllülüğünde bulunursanız, çok sevineceğiz...

"Taşpek„le "Aypek„ bu çağırışı çok yerinde buldular. Yolda karınları acıkmış, zil çalıyordu. İkinci yemek zilini beklemeden, ihtiyar perinin gönderdiği köşeye oturdular. Artık oburlar gibi yiyorlar, soğuk sulardan, şerbetlerden alabildiğine içiyorlardı. Perilerin bir

BU,
BİR
ÇOCUK
MASALI
İDİ

. . . .

BU
MASALI
ÇOCUKLARA
SÖYLEYECEKTİM.

. . . .

FAKAT,
SÖYLEYEMEDİM!..

?

kısmı şarkı söylüyor, saz çalıyor danscdiyorlardı; bir kısmı da sofraya oturmuş yiyorlardı. İhtiyar peri elini kaldırınca hepsi sustu :

— Bu gün bizim soframıza oturmak büyüklüğünde bulunan küçük insan oğullarına, bizi ölünceye kadar unutmamaları için, bir armağan vereceğim... Armağanım, insanların bilmedikleri bir sırdır. Bunu öğrenen kimseler dünyanın en nefis, en iri portakalına sahip olacaktır. "Aypek,, le "Taşpek,, can, kulağile dinliyorlardı. Karınları doymuş susuzlukları gitmişti. Kalkacakları sırada, ihtiyar portakal perisi:

— Eğer, dedi, bu gün gördüklerinizi, bir tek kimseye söylemezseniz, bahçenizdeki «yedi veren portakallar» büsbütün irileşecek, tatlılaşacak, güzelleşecek; eğer söylerseniz ağaçlarınız kuruyacak, ölünceye kadar bir daha portakal yetiştiremeyeceksiniz. İşte size vereceğim armağan bu öğütlerdir. Ehl.. şimdi uğurlar olsun çocuklar. Yalnız, arkanıza bakmadan gidiniz!...

Bütün periler, saz çalarak, şarkılar söyliverek onları uğurladılar. "Aypek,, le "Taşpek,, kendilerini birdenbire bahçe kapısında buldular.

İki kardeş gördüklerini, duyduklarını, yivip içtiklerini kimseye söylemiyeceklerine dair, biribirlerine söz verdiler.. and içtiler.

*
* *

Şimdi "Aypek,, kıvır kıvır saçlı, parlak gözlü, güzel bir kızdır. "Taşpek,, gürbüz, sağlam bir delikanlıdır. Bahçelerinde dünyanın en tatlı, en iri, en kokulu portakalları doludur. Hiç kimse onların yetiştirdiği portakalların sırrını bilmiyor. İkisi de yüreklerinde paylaştıkları sırrı, tatlı bir çocukluk masalı gibi saklıyorlar...

*
* *

Bu, bir çocuk masalıydı... Bu, maksalı çocuklara söyliyecektim... Fakat, sinemalarla hayallerinin ufukları açılan, gözleri doyan asrın çocukları, portakal perilerine inanmazlar diye korktum...

Çoduklara, bu kıssadan nasıl hisse çıkaracaktım? Sır saklamak, bir meziyettir; diyebilirdim. Fakat dünyanın en tatlı, en iri, en kokulu portakallarını yalnız kendileri için saklamaları hodbinlik değil miydi? Hodbinliğin de iyi bir huy olduğunu söyleyebilir miydim? Boşboğazlık ederek kârlarına kesat gelmesini tavsiye edebilir miydim?

Bu bir çocuk masalıydı... Fakat çocuklara söyleyemedim...

VEREM OLMAK HAKKI

MAHMUT YESARİ

[Bir verem hastanesinde, doktorların odası.]

Beyaz gömlekli genç asistan, odanın kapısını açar, sofada iskarpinlerinin ucuna basarak sessiz sessiz, korkarak dolaşan genç kızı elile çağırır.]

Asistan — Geliniz, kardeşim... Sertabip, sizi çağırıyor.

[Koyu siyah parlak saçlı, dar omuzlu, çocuk yapılı, çocuk bakışlı genç kız, başını öne eğerek içeri girmişti; odadakilerin yüzlerine bakmağa korkuyor, çekiniyor gibiydi.]

Beyaz saçlı doktor — Buradaki arkadaşlar, baş başa verdik, sizin vaziyetinizi düşündük, kızım... Maalesef size yardım edemeyeceğiz.

Genç kız — Ben, hasta değil miyim?

Gözlüklü doktor — Hastasın, yavrum... seni, burada yatırmak isterdik... Fakat... [Ümitsizlikle kollarını açar.]

Genç kız — [Ağlamaklı bir sesle, tutuk tutuk] Şimdi, beni almayacak mısınız?

Beyaz saçlı doktor — Çocuğum... biz kendi başımıza iş göremeyiz. Bizim bağlı olduğumuz, birçok nizamnameler, talimatnameler, emirler, şartlar, kayıtlar vardır. Hastane, bizim evimiz, malımız değil ki, istediğimizi alalım, istediğimizi almayalım. Vaziyetini, her cihetten, şekil şekil düşündük. Seni buraya almak için çare aradık.

Esmer, kısa boylu doktor — Kızım, seni, hastaneye yatırmamıza imkân yok, anlayor musun, imkân yok!

Beyaz saçlı doktor — İmkân yok!

Gözlüklü doktor — Maalesef imkân yok!

Siyah kesik bıyıklı doktor — Sen kadınsın; bu işlere pek aklın ermez. Bilsen, aklın erse de yine eşin dostun, kafana kurt sokarlar: «Eğer arkan olsaydı, bir tanıdıkla gitseydin; hiç mırın kırın etmeden, hemencecik seni alırlardı! „ derler. Hattâ daha ileri giderler: "gencsin, güzelsin, doktorlara biraz kırıtaydın! da„ derler. Hayır, kızım... Bu can pazarında dedikodu ile iş yürüyemez. Bak, arkadaşlar imkân yok! diyorlar. İmkân olsa seni niçin almayalım. Sana bir düşmanlığımız mı var? Seni başımızdan savarsak, işimiz mi azalacak? Bizim, işimiz gücümüz bu...

Beyaz saçlı doktor — Kızım, doktor, çok doğru söylüyor... Bizim, belki senden fazla içimiz sızlıyor.

Genç kız — Beni, gebe olduğum için mi?..

Gözlüklü doktor — Evet... gebe olduğun için alamıyoruz. Burası, verem hastanesi... Verem hastanelerinde çocuk doğurtulmaz. Ne âletlerimiz, ne de lâvtamız vardır. Emzikli hastaları bile almağa düşünüyoruz.

Genç kız — Doğuracaım zaman, başka hastaneye gitsem, doğursam olmaz mı?

Beyaz saçlı doktor — Senin doğurup doğuramayacağın da, ayrı mes'eledir. Mütehassıs doktorların muayene etmeleri, rapor vermeleri lâzımdır.

Genç kız — Siz, baktınız, doğurabilir miyim?

Gözlüklü doktor — Biraz şüpheli.

Genç kız — Çocuğu aldıramaz mıyım?

Siyah, kesik bıyıklı doktor — Muayene neticesinde karar verilebilir. Çocuk, dört aylık...

Beyaz saçlı doktor — Belki daha fazla... [yumruğunu masaya vurarak] Ah! gençlik! hiç ilerisini, sonunu düşünmezsiniz.

Genç kız — [Başını önüne eğer, sessiz ağlar] Ben, ne bilirdim?

Gözlüklü doktor — Kocan öldü mü?

Genç kız — Hayır!

Gözlüklü doktor — Bıraktı mı?

Genç kız — Kocam değildi.

Gözlüklü doktor — Nişanlın mı?

Genç kız — Nişarlım da değil.

Beyaz saçlı doktor — Aftos ha!

Siyah kesik bıyıklı doktor — İlk sevgilin mi?

Genç kız — [Birden boşanır, hıçkıra hıçkıra] Ne kocam, ne nişanlım, ne de dostum... Bir evin üst katında kira ile oturuyorduk. O da, alt katta kiracı idi.. Kırk beşlik bir adam... Beni, çok hoş tutuyordu. Aşağı yukarı iner çıkarken, merdivenlerde, sofada biribirimize rastlıyorduk. Bana çikolata, nane şekeri veriyor, çenemi okşayordu. Bir iki kere mendillerini yıkadım. Beni nikâhla alacağını söyledi. Anam yatalak, babam da tekaüt; ben, ara sıra trikotaja gündelikle gidiyordum. Başlı başına bir evim, eşyalarım olacağını söyledi... Diller döktü, kandırdı...

Beyaz saçlı doktor — Peki, adam öldü mü?

Genç kız — Ölmedi, yaşıyor.. Ben, bilir miyim? meğer evli imiş. Karısı, Kırklarelinde, anasının yanında imiş, iki de çocuğu varmış ... Birgün bizim oturduğumuz evden, eşyalarını topladı, çıktı, gitti... Bana; yeni ev tutuyorum, seni de alacağım! dedi. Gebe kaldığımı anladım, onu günlerce aradım, beni tanımamazlığa geldi.

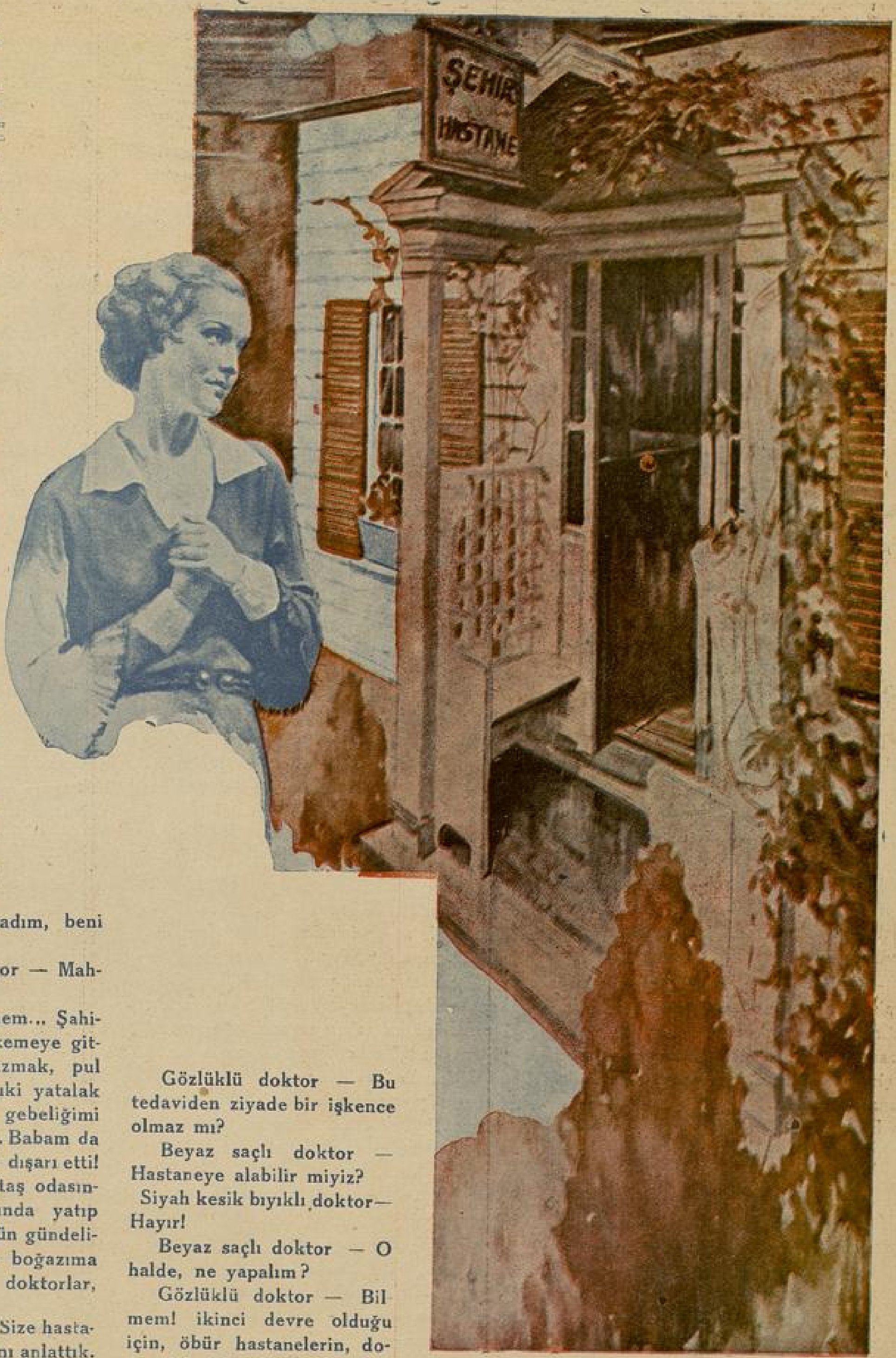

Siyah, kesik bıyıklı doktor — Mahkemeye git!

Genç kız — Yol iz bilmem... Şahidim, ispatım da yok... Mahkemeye gitmek için de, kâğıtlar yazmak, pul almak, para lâzımmış! Halbuki yatalak anam, komşulardan, benim gebeliğimi duymuş, çıldıracak gibi oldu. Babam da beni kolumdan tutunca kapı dışarı etti! Şimdi, eski bir medresenin taş odasında, ihtiyar bir kadının yanında yatıp kalkıyorum... Haftada iki gün gündeliğe gidiyorum. Aldığım para boğazıma yetmiyor... Dispanserdeki doktorlar, buraya gelmemi söylediler.

Beyaz saçlı doktor — Size hastaneye yatırmanın imkânsızlığını anlattık. Doğuruncaya kadar gel, sana ilâç verelim; açıktan bakalım bari...

Genç kız — Yol parası...

Siyah kesik bıyıklı doktor — Fena fikir değil... Fakat tatbik kabiliyeti yok. Yol parasını nereden bulacak? Haydi, bunu halledelim. Bu karda kışta, hasta halile, bu uzun yolları nasıl teper? gidip gelmek kolay mı?

Gözlüklü doktor — Bu tedaviden ziyade bir işkence olmaz mı?

Beyaz saçlı doktor — Hastaneye alabilir miyiz?

Siyah kesik bıyıklı doktor— Hayır!

Beyaz saçlı doktor — O halde, ne yapalım?

Gözlüklü doktor — Bilmem! ikinci devre olduğu için, öbür hastanelerin, doğum için, alacakları şüpheli...

Genç kız — Şimdi, ne yapayım?

[Doktorlar, biribirine bakarlar. Biri cevap vermez. Genç asistan genç kıza nezaketle yol gösterir, odadan çıkarlar.]

Genç asistan — Hemşire, çocuğunuz doğuncaya kadar ben evinize gelir, size bakarım; adresinizi verirseniz...

[Genç kız, koyu siyah, fakat bebeklerinin ışığı sönük gözlerini kaldırdı, genç asistana baktı; başını eğdi, birşey söylemiyordu, hastaneden çıktı.]

***

Genç kız, niçin cevap vermemişti?

Verem olmağa bile hakkı olmıyanların, sevilmeğe hakları olabilir miydi?

DİKENLİ ÇİT

YERLİ ROMAN : YAZAN: CAHİD UÇUK

İSTANBUL

— 3 —

... Yirmi beş kişilik yemek masasında oturanlar, sessizce yemek yiyorlardı.. Bir başta, mavi tül elbiseleri içinden, ağlıyacakmış gibi nemli gözlerile «Aylâ» oturuyor.. Yanında yeni nişanlısı Tevfik..

Erkekli, kızlı çılgın grup bu gece susuyorlardı.. İçlerinde tuhaf bir çekingenlik dolu.. En korkusuzları Tekindi, bir aralık :

— Aylânın en mesud gününde beraber olduğumuza ne kadar memnunum bilseniz...

Dedi. Bu söz dudakları kuru bir gülüşle oynattı. Tekinin her sözüne kahkahalarla gülen «Aylâ» yavaşça :

— Alay ediyorsun galiba Tekin..

Diye fısıldadı ona..

Delikanlı birşey söylemedi. Bütün dikkatle, söze başlayan mühendis Tevfiği dinlemeye başladı.. O, Amerikadaki okuma hayatını anlatıyordu.. Sımsıkı siyah elbisesi içinde vücudu, cendereye girmiş gibiydi. Omuzlarile yapışık boynunu saran ak kolalı yaka, ensesinden kırmızı etlerini taşırıyordu.. Biriyantinlenmiş saçları pırıl pırıl parlıyor, gözlerinin içi karanlık bir sevinçle doluydu. Kısık sesile :

— Ool.. diyordu.. Hayat, hayat başkadır oralarda.. Çalışmak ve spor.. Benim hayatımın orada geçen sekiz yılı, bu iki şey arasında bölünmüştü.. Ne güzel günler geçirdim. Buradaki hayatım ne kadar manasız ve boş..

Bu son sözler dinleyenler üstünde soğuk bir duş tesiri yaptı.. Bütün gözler Aylânın gözlerine çevrildi.. O, yumuşak bir boyun eğişle, durgun bir katlanışla arkadaşlarına bakıyordu.. Onun bu iç sızlatan görünüşü, arkadaşlarının yüreğine bir isyan havası doldurdu.. Tekinin ciddî hali birdenbire değişiverdi. Gözlerine dolan şimşekli bakışlarla, ilkönce İhsanı sonra bütün çocukları süzdü. Bu süzüşte:

— Haberiniz olsun! bozacağım adamı, diyen bir mana vardı.. Birdenbire mühendis Tevfiğe sordu :

— Ya, demek ki, buradaki hayatınız manasız ve boş?..

Sesi sonsuz bir alayla doluydu. Başını hafifçe eğmiş, sağ kaşını kaldırmış, cevap bekliyordu. Sesinin titreyişlerile, yüzünün ciddiyeti arasında tuhaf bir ayrılık vardı..

Mühendis Tevfik, Tekinin sorusuyle, üzerine dikilen bakış'arın arasındaki münasebeti anlayamamıştı.. Sarı dişlerini gösteren çirkin bir gülüşle :

— Ya!.. dedi.. Sekiz yıl Amerikada yaşadıktan sonra.....

Sözünü tamamlayamadı. İhsanın keskin kahkahası onu şaşırttı!

— Fakat, bunda gülünecek birşey göremiyorum..

Bu sözlere Tekin cevap verdi :

— Ben de, hayatınızı manasız buluşunuza bir sebep göremiyorum.. "Aylâ" bütün bir hayata karşılık olacak kıymette güzellikte bir kızdır. Onun nişanlısı olduğunuz halde...

— Yo, yo, yo, bu mesele tamamile başkadır.. "Aylâ" için sözüm yok.. O benim ne'şem, saadetim olacaktır..

— Oh, oh, pek âlâ.. olacaktır demek.

Tekinin sözlerini küçük bir kahkaha kovaladı.. Buna yeni nişanlı da karışmıştı.. O da pişkin gülüyordu. İhsan önündeki şarap bardağını kaldırdı :

— Çocuklar Aylâmızın saadetine içelim..

Gençlerin!.. makinalaşmış gibi kolları havaya kalktı. Kristal bardakların vuruluş sesi.... bir solukta dibini bulan bardakların masaya bırakılışı...

Aylânın annesi, yarı gülüşlü bir yüzle konuşmadan bakıyordu. Kocası, içten içe sezdiği fırtınalara rağmen, aldırmadan yiyor, damadile konuşuyordu arada bir..

Mühendis Tevfiğin :

— Büyük şelâleyle bir fabrika kurarsak, en büyük elektrik cereyanını alabiliriz. Onunla ne işler yapılmaz.

Diye anlattığı sözler «Aylâ» yı hiç alâkadar etmiyor, buna mukabil babası memnun dinliyordu..

Küçük «Sevin» açık yeşil, yakası pembe güllerle süslü bir tuvalet giymişti.. Baygın, süzgün güzelliğinde çocukluktan çıkmayan bir mana vardı..

Gözlerini «Aylâ» dan ayırmıyor, sevgi, beğeniş dolu bakışlarlarla bakıyordu.. Yanındaki arkadaşına hafifçe dokundu :

— «Aylâ» ne güzel bu akşam..

«Aylâ» her zamankinden daha güzeldi.. İçine girdiği imkânsızlık acıları, yüzüne degişik bir mana vermiş; sarıcı, düşündürücü bir olgunlukla değişmişti.. Her zamanki şen, kahkahalı dudakları hafifçe gülümseyordu. Fakat bu gülümseyiş ağlıyacak bir çocuğun dudak büküşlerini andırıyordu..

Yemek sonuna ermişti.. Kalktılar. Aylâ ve arkadaşları geniş taraçaya çıktılar. Ilık bir yaz gecesi.. Gök, mavi bir suyla yıkanıyor gibi aydınlık ve temiz.. Yıldızlar erimiş sanki.. Akşam yıldızı, şimşekli parıltılarla ağır ağır ağaçlıkların arasına iniyor.. Taraçanın kenarını saran saksılardaki fuller birer damla aydınlık gibi açmışlar.. baygın, baş döndürücü kokuları havanın içini doldurmuş.. Küçücek bir nefes gibi ılık rüzgâr, mavi aydınlık içinde sessiz duran «Aylâ» nın eteklerindeki tüllerle oynuyordu.. Salonun taraça kapısı yanında karşılıklı koltuklara oturan, Aylanın babasile mühendis Tevfık ateşli bir konuşmaya dalmışlardı..

Hasır koltuklara yerleşen gençler fısıltı biçiminde konuşuyorlar, gecenin ılık susuşunu bozmaktan, korkuyorlar gibiydiler.. Köşede kıpırtısız duran «Aylâ» ağlamadan, dert yanmadan, acısını onlara sessiz söyleyişle anlatıyordu sanki..

Yanına giden Tekin :

— «Aylâ» cık!.. dedi.

Genç kız akşam yıldızına dalan bakışlarını çevirmeden sordu :

— Ne var Tekin ?..

Sesi korku verecek kadar durgundu.. Tekin yumuşak, küçük ve sıcak bir söyleyişle :

— Halinde fırtınalardan önce olan sıcaklık, durgunluk gibi bir susuş var.. Memnun değilsin galiba ?

— ......

«Aylâ» cevap vermedi... Ful kokularını duymak istiyormuş gibi kuvetli bir soluk aldı :

— Tekin!.. ister misiniz size bir şarkı söyleyeyim..

Delikanlı Aylânın sözlerini duyunca hemen döndü.. Sevinçli, ışıklı sesi ortalığı kapladı. Bütün arkadaşları susturdu :

— Çocuklar «Aylâ» şarkı söyliyecek..

Aylânın tam karşısında duran İhsan, yüzüne vuran ay ışığı altında, tunç bir heykel gibi bakışları genç kızda duruyordu. Aylâ yavaşça :

— Sevgili çocuklar!.. dedi.

İhsana bakıyor, dudaklarından «sevgili» diye çıkan sözle delikanlıyı öpüyor gibiydi..

— Sevgili çocuklar..

Diye tekrarladı. Sonra sözünü tamamladı :

— İçimden geliyor bu akşam söylemek!.. dedi. Bu söyliyeceğim şarkıyı şimdiye kadar hiç duymadınız.. Ta çocukluğumda dinlediğim bir parçadır.. Eski bir dostumuz vardı. Ondan öğrenmiştim.. «Su damlası» ismindedir..

«Aylâ» düz kelimeler söylerken, sesinin içten gelen sıcaklığile, dinleyenleri sarıyor, ürpertiyordu.. Genç kız arkasını parmaklığa dayamış, başını hafifçe kaldırmıştı.. Yüzü şeffaf gibi görünüyor, gözlerini uzun kirpikleri saklıyordu. Başının üstünden dolanan çift örgü altın saçı, ay ışığında gümüş bir taç gibi pırıldıyordu.. Elle dokunulsa uçacak dağılacak gibi bir görünüşü vardı..

Taraçadakiler nefes almaktan çekiniyor, kıpırtısız bekliyorlardı. Bu bekleyişleri ne zaman tükendi, ne zaman loş bir rüyanın sonsuzluklarına daldılar. Bunu bilmiyorlardı. Yalnız, başlarını saran başka bir âlemdeydiler..

Yarı ışıklı bir mahzene, nereden geldiği belli olmayan bir suyun damlacıklarını duyuyorlar, görüyorlardı sanki.. Ay ışığı, ful kokuları içinde, uçuşan tül elbisesile «Aylâ» erişilmez sanılan duygu yüksekliklerini duyuruyordu onlara..

«Aylâ» susunca, su damlaları birdenbire kesilmedi Gözyaşı gibi billûr damlayışlarla yüreklerinde duydular

Tekin başını sallıyor, kendini uyandırmak istiyordu. İhsana yavaşça fısıldadı :

— İçerdekine bak, fabrikalar kuruyor.. Aylâyı duymadı bile..

İhsanın tunç yüzünde, ateşli gözleri yanıyordu. Çene kemikleri asabî sıkılışlarla oynuyor :

— Yazık Tekin..

Dedi.. Islaklaşmış bir sesle tamamladı:

— Bunun önüne geçmeliyiz..

— . . . . . .

Delikanlı susmuş, içerde makine gibi makineden bahseden mühendis Tevfiğe bakıyordu.. Sonra İhsana döndü :

— Kurtaralım; dedi, bu silindir biçimindeki adamdan Aylâcığı..

Mühendis Tevfık kara elbiseleri içindeki tıknaz vücudu, soluyarak çabuk söyleyişile ne çirkindi. Tekinin benzetişi yerinde bir buluştu.. Aylâya duyurmamağa çalışarak, kulaktan kulağa dolaştı bu isim..

İkişer, üçer olmuş konuşuyorlardı.. Bir ân geldi ki birleştiler. Hep Aylânın aralarından ayrılmasındaki acılığı söylemeye başladılar. Genç, dudaklarında sırlı bir gülüş, onları dinliyor bir tek kelime söylemiyordu..

Tekin :

— Ne güzel olacak...

Diye başladı.. Aylâya göz kırparak :

— Ne güzel olacak!.. dedi. Kocaman salonda bir çıt bile çıkmıyacak, ışıklar yavaş yavaş sönecek, sırma püsküllü kadife perde alkışlarla açılacak. Bizim kafile ipek yakalı siyah elbiseleri içinde salondakilerin gözlerini kamaştıracak.. Ben küçücük bir işaret vereceğim, kemanlar inildeyerek başlıyacak, piyano su gibi akışıyla karışarak; ve biz fırtınalar, rüzgârlar, baharlar, yazlar duyurtacağız, dinleteceğiz.. Sonra alkış sesleri oğultu halinde yüreklerimizin sevincini arttıracak..

Sustu, sonra daha yavaş bir sesle :

— Ne yazık ki size Aylâyla İhsanın vereceği konseri anlatamıyorum.

«Aylâ», niçin olduğunu anlamadıkları bir gülüşle gülüyordu :

— Tekin anlat, ne olur?.. edi. İhsanla benim konserimi..

Delikanlı «Aylâ»ya dikkatle baktı :

— Peki Aylâ anlatayım.

— Bir ay önceden duvarlara ilânlar yapıştırılacak « Aylâ — İhsan » konseri.. Konser ki..

Sözü ağzında kaldı. «Aylâ» :

— Bakın, bakın..

Diye haykırmıştı. Gökte kocaman bir yıldız, arkasında mavi parlak su gibi bir yol bırakarak kayıyordu.. Yıldız göğün sonsuzluklarında kayboldu. Ardındaki ışıktan su dağıldı. İhsanın sesi, bütün gözleri gökten kendine çevirtti :

— Çocuklar !.. Tıpkı «Aylâ» nın aramızdan kayışı gibi..

Gülümsediler. « Aylâ » kahkahalarla

Arkası 32 inci sayfada

Yirmi beş kişilik yemek masasında oturanlar, sessizce yemek yiyorlardı...

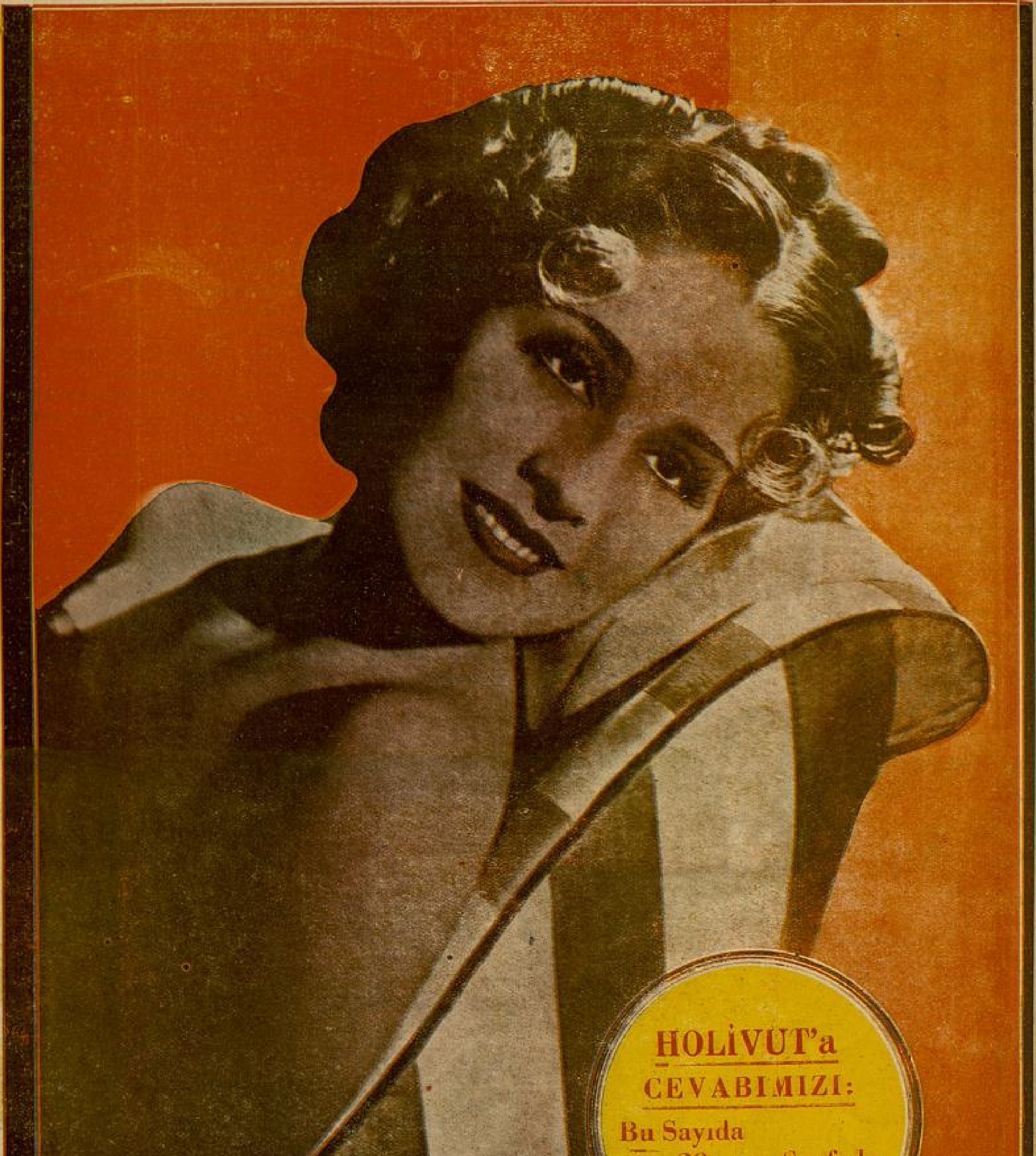

NORMA SHEARER

NORMA ŞERER

Sıkıntılı ve sefaletli bir gençlikten sonra, Holivudun en mesut izdivacını yapan sinema yıldızı hayatını anlatıyor.

"—Size mazimden bahsedeyim... Mazimdeki en küçük bir vak'a bile benim için büyük bir hatıradır... Onları hiç unutmam... Yalnız bu hatıralar, bana hayatın ne kadar geçici birşey olduğunu daima hatırlatarak, biraz acı verirler...„

Bunları söyleyen Norma Shearer'dir. Güzel ve temiz bir ev... İki güzel çocuk... Genç bir erkek ve bir genç kadın. Bu saadet yuvasının sahipleri Norma Shearer, kocası ve çocuklarıdır.

Norma anlatmasına devam ediyor:

"— Gençliğimin en büyük, ve ilk zamanları en acı, hatırası lise tahsilimi bitirmeden hayata atılmış olmamdı. "İlk önceleri„ diyorum, çünkü evvelce bu bana büyük bir ayıp gibi gelirken, şimdi hiç ehemmiyet vermiyorum. Şöhretimin dünyayı tutmuş olmasından değil elbette. Çünkü, şöhrete de ehemmiyet verdiğim yok. Yalnız tahsilin hayatta pek fazla bir işe yaramadığını, ve asıl muvaffak olma sırrının hayatın içinde bulunduğunu, kendimdeki ve başkalarındaki tecrübelerimle anladım.„

Norma Shearer susuyor, sonra birden bire gülümseyerek anlatmağa başlıyor:

«—Gençliğimdeki hatıralarımdan biri de piyano öğrenmemdir. O zamanlar piyanist olmağa karar vermiştim. Hergün ders alırdım. Piyanonun önüne oturunca, ayaklarım yere değmezdi. Yüksek iskemlede oturup, ayaklarımı bir ileri bir geri sallardım. Bu hareketim, piyano hocamdan bir gün şiddetli bir azar işitmeme sebep olmuştu. Adama çok kızmıştım, hattâ piyanodan bile soğuyacak gibi olmuştum. Fakat şimdi anlıyorum ki adamcağızın yerden göke kadar hakkı vardı.„

Normanın yüzü birdenbire tebessümünü kaybetti. Durgunlaştı. Mazinin başka bir tablôsuna dalmış olacaktı. Sonra, yavaş yavaş:

« — Babam bütün malını mülkünü elinden çıkarmıştı, dedi. Ailemiz çok fakir bir hale düşmüştü. Küçük bir tiyatroda piyanist olarak çalışmağa başladım. O zamanlar onbeşinde ya vardım ya yoktum. Bu tiyatroda yaşıma göre iyi muvaffakıyet kazanmıştım. Ailemizin, hali vakti yerinde olan tek yakını dayımdı. Ufak bir tiyatro açan dayım, bir aktrisle evlendi ve beni de yanına aldı.

«Tiyatro hayatına burada başlamıştım. Artık benim hayatım kurtarılmış bulunuyordu. Yalnız, annemle babama ve kızkardeşlerime bakacak halde değildim. Babamın New-Yorkda altı kız kardeşi vardı, ve hepsi de evli idi. Onlardan bir yardım umarak annemle babam New-York'a gitmeğe karar verdiler. Yalnız, yol parası yoktu. O zaman, piyanomu satmağa karar verdiklerini bana söylediler. Kalbim sızladı. Fakat, „peki" demekten başka yapacak bir şeyim yoktu.

" Biraz sonra ben de Montreal, dan Newyork'a gitmeğe mecbur oldum. Dayımın tiyatrosunda çalışan ve beni çok seven bir aktris, bana, New-York'taki kızkardeşine verilmek üzere, bir tavsiye mektubu yazdı.

« New-York'a gider gitmez ilk işim bu aktrisin kızkardeşini bulmak oldu: Bu, Glory Austin di. Yüksek bir apartmanın en üst katlarından birinde oturuyordu. Aşağıda, bir zenci beni asansöre bindirdi. Asansöre ilk defa biniyordum. Oğultusu halâ kulaklarımdadır.,

« Glory Austin, beni ve arkadaşlarımı sahne hayatına sokan, ilk dostumuz olmuştur. Bize, Flo Ziegfeld için tavsiye mektubu yazdı. Üç arkardeş, tiyatro direktörünün karşısına çıktık. Fakat, üçümüz de o kadar büyük bir heyecan içinde idik ki, adamın karşısında bir kelime söyleyemedik. Flo Ziegfeld sordu:

— «Follies » piyesini gördünüz mü?

Ben cevap verdim:

— Hayır.

Bunun üzerine, üçümüze de birer bilet verdi ve:

— Bu akşam gidin görün, dedi; sonra yarın gelin bana yine...

Akşam gittik, peyesi gördük. Ertesi günü de Flo Ziegfeld i görmeğe koştuk. Fakat, kâtibi bize onun çok fazla meşgul olduğunu, bizi kabul edemiyeceğini söyledi. Büyük bir ümitsizlik içine duşmüştük. Bunu bir red cevabı sayarak, bütün ümitlerimizi kırılmış bir halde, döndük.

Tiyatro direktörünü bir daha altı ay sonra görebildim. Beni, gülümsiyerek karşıladı; ve biraz düşünceli durduktan sonra:

— Vallahi kızım, dedi, seni ne yapacağımı bilmiyorum!. Dansetmezsin... Boyun uzun değil ki seni revülere çıkarayım.. Çok tecrübelerin yok, rol de veremem... Fakat... Fakat sana muhakkak bir iş vermek de isteyorum...

Flo Ziegfeld'in çok iyi kalpli bir adam olduğunu anlamıştım.

Tiyatroda iş verilecek diye beklemeğe başlamıştım. Bu sırada, Holly - Woodda büyük bir şöhret kazanmağa başlayan bir artist vardı: Irving Thalberg. Ona bir mektup yazdım ve filimlerde çalışmak istediğimi anlattım. Ondan bir cevap gelmedi. Daha doğrusu, geleceğini umduğum müddet zarfında bir cevap alamadım. Onu da unutmuştum. Nihayet bir gün Kaliforniya'dan bir mektup geldi: Irving Thalberg beni Holly-Wood'a çağırıyordu. Bir ay çalışacaktım ve gidiş geliş tren biletimi de göndermişti.

Bendeki büyük sevinci düşünebilirsiniz!

Annemle beraber kalktık Holly Wood'a gittik; İrving Thalberg genç ve güzel bir adamdı.

Mektubumun çok hoşuna gittiğini söyledi. Yalnız, cevap yazmakta çok geç kaldığından da özür diliyordu. Biraz sonra, ilk önceleri hafif rollerden başlayarak, tam bir sinema artisti olmuştum. Thalberg de artistlikten sinema direktörlüğüne geçmişti. Üç sene sonra haftalığımı yedi yüz elli dolara çıkardı.

... Dört sene sonra da İrving'le evlendik.„

Norma Shearerin, üzüntülü ve sıkıntılı gençlik hatıralarile biraz evvel kararan yüzü, şimdi neş'e ile aydınlanmıştı. Bu yüzde hayatının bütün mazisi okunuyordu: Büyük sıkıntılı ve sefaletli bir mazi... sonra Holivut'un en mes'ut izdivacı!

Bugün Norma Shearerin muvaffakıyetinin büyük bir kısmını, sinema direktörü olan İrving Thalberg'le evlenmesinde bulanlar çoktur; ve Holivut da hemen hemen bütün artistler onu kıskanırlar...

EL FALI

— Aman Züleyha!.. sakın elinden fal baktırma. Bu, geleceği öğrenmek değil, onu kendi elile hazırlamaktan başka birşey değildir. İnsan böylelikle, adeta kendi talihini zorluyor. Zaten, bu sözde ilime inanmak, ahmaklık değil de nedir? En çok neden korkmalı biliyor musun? Sersemliğimizden gelen felâketten.

— Fakat Edip! nasıl oluyor da, ahmaklıkla tavsif ettiğin bir şeye karşı bu kadar hararetlenebiliyorsun, anlıyamıyorum?!..

— Hararetleniyorum, çünkü bunu ciddiye alan bir sürü insan var; çünkü bunu ciddiye almaktan bir ailenin altüst olması neticesi çıkabilir!... Bir falcının, senin yakında öleceğini söylediğini farzet!..

— Fakat, dediklerine göre, hoşa gitmiyecek şeyleri ısrarla sormazsan, söylemezlermiş...

— Pekâlâ, öyle ise yakında dul kalacağını sana haber verdiklerini farzet!.. Bunun herkes için hoşa gitmiyecek birşey olduğunu falcı bilmez ya!... O zaman ne olacak? Sen endişeye düşeceksin. Benim de canım sıkılacak.

— İşte bu da, herkes gibi senin de fala inandığını ispat eder!

⁂

Edip, iri yarı, iyi kalpli; fakat kızınca fena kızan bir adamdı. Züleyha onu çok severdi. Daha ilk evlendikleri senedenberi kocasının, bu kadar kat'iyetle verdiği bu emrime itaat etmediğinin farkına varmasını istemez; bir gün bunu anlıyacak diye ödü kopardı. Bir akşam Edip, yandaki odada iken, o ilk defa olarak eline baktırmış; fakat ondan sonra daha ihtiyatlı davranmıştı. Yemekten sonra kadınlar aralarında yalnız kalınca, biçareler nasıl vakit geçirsinler?. Bir eğlence bulmak lâzımdı... Gelsin el falı!... Züleyha on sene, on beş sene, yirmi sene elini okutmuş, başına ne bir felâket gelmiş, ne de - çok işi olan Edip bunun farkına varmıştı. Fal modası günden güne alıp yürüdükçe, Edip de ondan gittikçe daha fazla iğreniyordu.

Fakat, Züleyhanı elinde okunan şeyler o kadar zararsız idi ki!.. Lekesiz bir kalb çizgisi, enfes bir hayat çizgisi. Üç çocuğu olacağını söylüyordu. Lisede bir oğlu, bir de yeni evlenmiş kızı vardı. Gerçi bunlar artık yeni bir kardeş bekliyemezlerdi. Ancak bundan önce beş aylık bir çocuk düşürmemiş miydi? Elinde ihanet müselsellesi görünmüyordu.

Hakikaten sevgili Edibini hiçbir zaman aldatmamıştı.

Bir aralık Edip İzmirde iken; elini okuttuğu bir yahudi kadını Züleyhaya

kocasının sene sonuna doğru öleceğini söyledi.

Züleyha önce buna aldırmadı, hatta kocasının kelimelerini kullanarak bu "ahmaklığa„ güldü bile. Fakat yalnız kalınca aklından fena fena şeyler geçmeğe başladı. Edip ertesi günü Ege ve Marmara denizlerini geçecekti! Zavallı kadının bütü gece gözüne uyku girmedi.

Adamcağız Egeyi.. Marmarayı boğulmadan geçti; fakat evine gelince karısını tanınmıyacak kadar değişmiş buldu. Kadın, artık onu hiç yalnız bırakmıyacağını söylüyordu.

— O halde cici karıcığım, benimle beraber gelirsin. Bütün varlığımı, kızım İsmetle damadımın paralarını da hep yeni bir işe yatırdım. Başında bulunmazsam mahvoluruz.

— Ne ben seninle İzmire giderim, ne de sen oraya ayak basarsın, anladın mı?. Her şeyden önce bana senin sıhhatin lâzım.. Zaten herkes söylüyor: «Kocanız fazla yorulmuş bir adam!»

— Bunu bana altı hafta önce söylemeliydim; şimdi mukaveleyi imzaladım bile.. Yaşım elli beş, demir gibiyim.. Şimdiye kadar hiç sıhhatimden şikâyet ettim mi?

— Orasını bilmem, doktor Rifata haber gönderdim; gelip sana bakacak. Gelen hastalığı tedavi etmektense, onun önüne geçmek daha iyidir.

Edip ister istemez Doktor Rıfatı kabul etti. Doktor, onu inceden inceye muayene ettikten sonra, içkiyi, et yemeyi, sigara ve kahveyi, çok çalışmayı menetti. Zavallı Edip sıhhatinin bu kadar ihtimama muhtaç olduğunu görünce, en büyük kuveti olan kendisine itimadı, maneviyatı kaybetti.

Perhiz onu o kadar kuvetten düşürdü ki, evde zayıfladığının farkına varmıyan kalmamıştı. Hatta yabancılar bile bunu söylemek ihtiyatsızlığında bulunmuşlardı. Babasını çok seven İsmet, kocasına onun sıhhatine dair endişelerini söyledi. A. Göksel kaynanasına bunu anlatınca, kadın zâfını itiraf etti ve:

— Şimdi meşhur bir falcıdan daha geliyorum. Kocamın yıl başından önce öleceğini, öteki falcılar gibi o da teyid etti.

A. Göksel kadınla alay etti, sonra evine dönerek İsmete annesinden duyduklarını anlattı. Genç kadın:

— Aman yarabbi! Desene falcılar bana söyledikleri tıpkı annemе de söylemişler, diyerek, bayıldı.

Bir çocuk düşürdü ve ölüm tehlikesi geçirdi.

Edip, İzmire gitmemekle 38000 lira ziyan etmiş, üstelik bir de torun kaybetmişti. Nihayet 31 ilkkânun geldi. Saat, Yeni yılı işaret eden on iki darbeyi çaldı. Hiçbir felâket olmadı. Edip, yatağında mışıl mışıl uyuyordu.

Kadınlar, budalalıklarından utanmağa başlamışlardı. Hatta Züleyha « ben dünyanın en büyük budalasıyım, zaten bu elimde de yazılı» diyor. Damadı da: „aman dikkat edin, o yazılara ben de inanmağa başlıyacağım" cevabını veriyordu.

Yıl başından birkaç gün sonra evde 20 kişilik bir ziyafet verildi; yenildi, içildi. Artık perhizi bırakan Edip de, bir hayli tıkıştırdı. Sevincinden kabına sığmıyan.. ve bir haylı şarap içen Züleyha dayanamadı. Bütün bu hâdiselere sebeb olan sırrı, kocasının da bilmesi lâzımdı:

— Bana bak Edip, dedi, her şeyi itiraf edeceğim. Elimin falına baktırmıştım ve...

Alt tarafını tamamlıyamadı. Edip her şeyi anlamıştı. Birdenbire kıpkırmızı kesildi, hiddetten boğulur gibi oldu. Kan beynine vurmuştu; o ânde düşüp öldü.

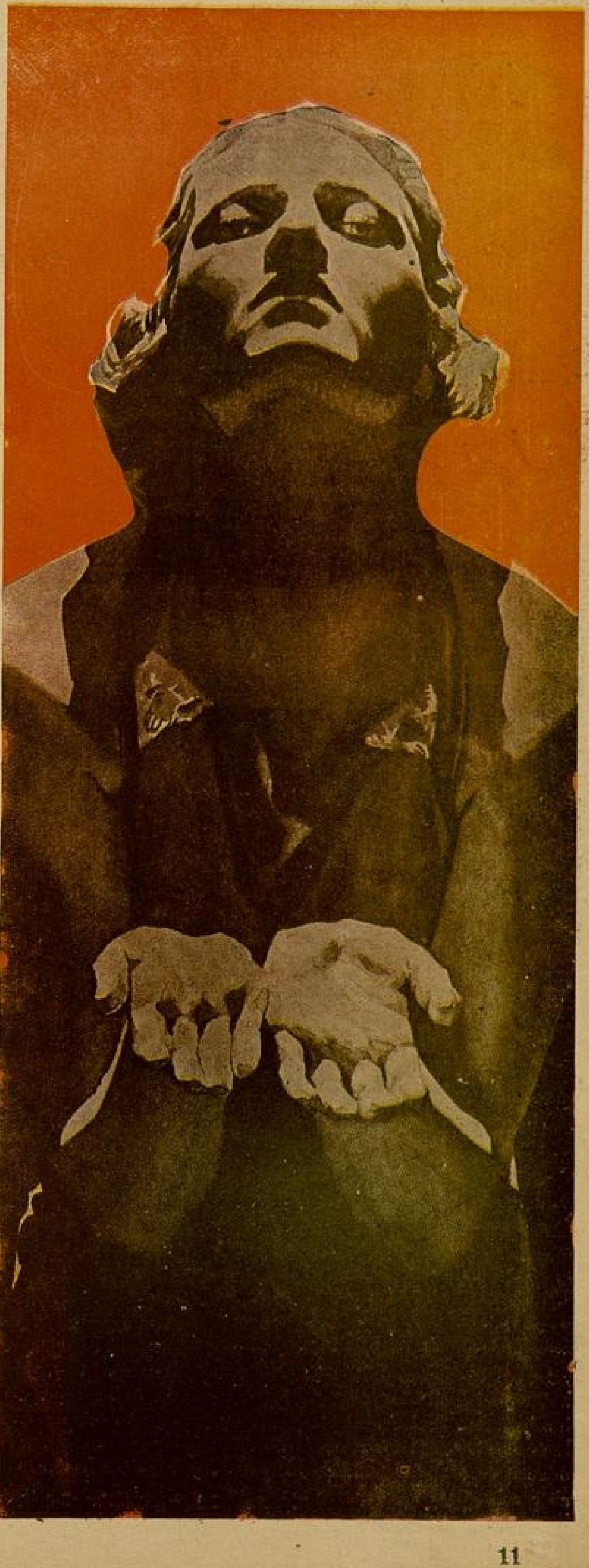

RUH NE ZAMAN BEDENDEN ÇIKAR?

Eski Mısırlılar insanı üç şeyden yapılmış sayarlardı: beden, ruh ve yıldız. «Beden, ruh.. bildiğimiz şeyler. Yıldız ne oluyor? Diye düşünürsünüz, değil mi? Söyleyelim: Herkesin gökteki bir yıldızla bağlantısı olduğuna, ve hayatındaki iyi veya fena her vakanın ona bu yıldızdan geldiğine inanırlardı. Bu yıldız, bedenle ruh arasında bir köprü idi.

Bugün beden ve ruhu inkâr eden yok. Yalnız, bedenle ruh arasındaki bu köprüyü unutmuş gibiyiz. Son zamanlarda William Gerhardi adında bir bilgin, bu alanda yaptığı araştırmaları bildirdi. Bunlar bize bedenle ruh arasında bulunan ve sırları şimdiye kadar çözülemeyen bazı şeylerin anahtarını veriyor.

Bizim bugünkü makine asrımızda madde şeklinde olmadan, var bulunan birşey düşünebilmemiz, biraz zordur. Onun için, ruh meseleleri biraz alay ile ve yalanmış gibi karşılanır. Bnu bilerek, Willaiam Gerhardi'den naklederek size aşağıda anlatacaklarımı dinlemeden önce, biraz inangan olmanızı isteyeceğim:

Mısırdaki Gize ehramındaki mumyalardan birinin yanında şöyle bir yazı bulunmuştur: «Buradaki bedenin ruhu, karısının ruhu ile bir arada bulunmaktadır». Halbuki orada bir tek mumya vardı. Demek ki Mısırlılara göre ruh, beden öldükten sonra, istediği yere gidebiliyor..

Yalnız, ruh bedenden çıkmak için, bedenin ölmesini bazan beklemez. Bir takım ruh hadiseleri vardır ki, ruhun bedenden dışarıda bulunabildiğini gösterir. Telepati, İpnotizma, manyatizma gibi ruh hadiselerinde ruh, bedenden ayrı olarak, tek başına iş görür. Eski Mısırlılar, ruhun bu hadiselerde aldığı şeklinde, bedenin yıldızla olan münasebetini görürlerdi. Demek ki, Mısırlılar zamanında da telepati, ipnotizma gibi haller «keşfedilmedise de» pek meçhul değildi. Meselâ bir şeyin olacağını evvelden hissetmek hadisesine biz önsezi (hissi kablelvuku) diyoruz. Mısırlılar bunu yıldızlardan gelen bir haber gibi görürlerdi. Telepati biribirinden uzakta iki kişinin bir hadiseyi ayni zamanda önsezi ile keşfetmeleri, biribirinin fikrinden haberdar olmalarıdır. Mısırlılar bunu da yıldızlarla izah ederlerdi: ayni yıldızdan olan iki insanın talihi de aynıdır. Onun için, herkes çift yaratılmıştır derler. Bundan başka, yıldızların insanın doğum günleri ile ilgileri vardır.
Ayni burç altında doğan insanlar ayni tabiatte olurlar.

İşte, eskidenberi bilinen, fakat meçhul ve esrarlı kalan bu gibi ruh meselelerini Mısırlılar, "yıldız" dedikleri daha esrarlı ve ilâhi bir menşee bağlarlardı. Bugünkü ilim ise bunu: ruhun bedende «bir ân için» çıkarak başka yerleri dolaşması ve oralardan haber toplaması, veya bir hadiseye girip tek başına iş görmesi olarak izah ediyor.

Ruhun tek başına iş görmesi ve akıldan ayrılarak bedene hükmetmesi en çok manyatizma ve ipnotizma hadiselerinde görülür.

Manyatize veya ipnotize edilen bir insanın ruhu «bir müddet için» eski halinden çıkmış, akıl ve şuurla alâkasını kesmiş ve bedeni başka bir iradenin emri altına koymuştur. Uyutulan adamın ruhuna, onu uyutan adam, bir takım emirler verir: uyuyanın ruhu uyutanın iradesi ile birleşmiştir. Onun için, o ne emir verirse, uyuyan bedenin ruhu da, bu emri kendi bedenine yaptırır.

İlim, bugün bu esrarlı ruh hadiselerini, herhangi bir ilim meselesi gibi objektifçe muhakeme ediyor, ve vardığı netice şu oluyor:

Ruh ve ruh hadiseleri inanılmıyacak birşey değildir. Esrar perdesini, hadiselerin sahibliği ile yırtınca, bütün vuzuhu ile ortaya çıkan insanlık hayatımızın bir parçasıdır.

YARIM AY:

Gelecek Sayısında Okuyucularına çok hassas ve ince bir yazıcımızı tanıtıyor.

GELECEK SAYIDA:

Bayan;

NİMET NİNO'nun

duygu, aşk ve ıstırab terennüm eden bir hikâyesini okuyacaksınız.

100.000.000 YIL ÖNCE YAŞAYN BİR HAYVAN ?

1922 de Amerika Tabiiyat Müzesi bilginleri Gobi çölüne ilk geziyi yaptılar. Bu araştırma gezisinde 200 kadar fosil bulunmuştu. Bu fosiller, bundan yirmi beş milyon yıl önce yaşamış bir hayvanın kemikleri idi. Bunu, kemiklerin bulunduğu kayalardan anlamışlardı. Çünkü bir kemik, kaç yıl önceki bir hayvana ait olduğunu söylemez amma, bir kayanın yaşını anlamak çok güç birşey değildir. İşte kemiklerin bulunduğu kayalar, aralarına düşen bu kemiklerin, bundan yirmi beş milyon yıl önce yaşamış bir hayvanın kemikleri olduğunu söylemişlerdi.

Bilginler arasında bulunan Dr. Granger ile Dr. Gregory bu 200 parça kemiği bir araya getirip bir hayvan yapmağa çalıştılar. Yalnız, bu o kadar uzun ve zor bir işti ki, çalışmalarını ancak bu sene bitirebildiler. 200 fosili bir araya getirerek meydana çok büyük bir hayvan iskeleti koydular. Bu iskelet yeryüzünde şimdiye kadar yaşamış en büyük hayvanı teşkil ediyor. Bu hayvan 6 metre yüksekliğinde, 10 metre boyundadır. Fosiller Bülücistan yanlârında bulunduğu için bilginler bu hayvana Beluçiteryom adını veriyorlar. Beluçiteryom, yaşarken 10,000 kilo ağırlığında idi, ve günde 250 kilo yaprak yerdi. Beluçiteryom bugünkü gergedana benzer bir şekildedir. Yalnız boynuzu yoktur.

Amerika Tabiiyat Müzesinin bilginleri bundan sonra Gobi çölünde yeni bir geziye çıktılar. Bu gezide de Gobi çölünde çok eski zamanlarda yaşamış hayvanlardan kalan fosilleri aradılar. Çünkü, Gobi çölü bundan milyonlarca yıl önce, yeryüzünün en sulak yeri, ormanları en büyük olan bir parçası idi. Böyle büyük hayvanlar da, ormanları büyük, nebat hayatı canlı olan yerlerde yaşamışlardır.

Bilginler son araştırmalarında daha ileri gittiler: 95 milyon yıl önce yaşamış bazı hayvan fosilleri buldular. Müzenin direktörü olan Roy Chapman Andrews'in bulduğu bu hayvan iskeleti uzun ve büyük bir kertenkeleye benziyor. Bundan başka, bilginler bu hayvanın yumurtalarını da bulmuşlardır. Bu yumurtalar da 95 milyon yıldanberi hiç bozulmadan kayaların altında kalmışlardır. Bu buluş, dünyada şimdiye kadar yapılmış buluşların en değerlisidir. Çünkü 100 milyon yıl önce böyle büyük hayvanların yaşadığı biliniyordu, ve bazı iskeletler bulunmuştu: yalnız, hayvanlara ait yumurtalar hiç elde edilememişti.

Bilginler son buldukları şeyler üzerinde şimdi derin araştırmalarını yapıyorlar. Bakalım bize, dünyamızın bu çok eski çağlarından, ne haberler verecekler!...

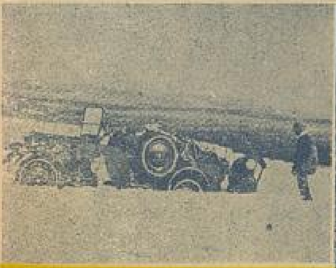

Amerika tabiiyat Müzesi bilginleri Gobi çölünde araştırmalar yapıyorlar.

95 milyon yıl önce yaşamış Hayvanın kemiklerini bir araya getirilerek iskeletini kurmak kabil olmuştur. Resimde, kemiklerle beraber bulunmuş olan, yumurtalar da görünmektedir.

Yüz milyon yıl önce yaşamış olan hayvanlar bu biçimde idiler....

Amerika tabiiyat Müzesi Direktörü Mr. Andrews, Gobi çölünde bulduğu yumurtalara bakıyor.

Eski Zamanlarda:

Konaklar, Evler, Sayfiyeler,

YAZAN:
Eski Büyük Elçi
SALİH MÜNİR ÇORLU

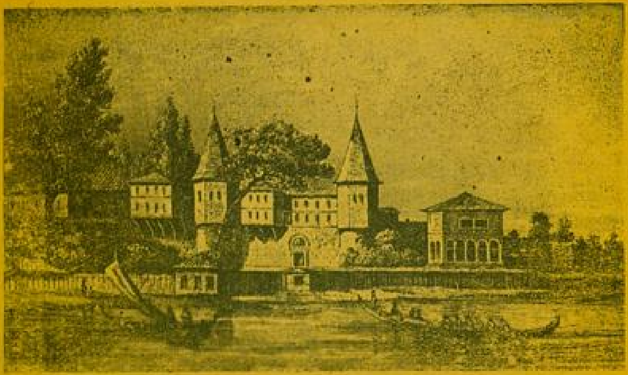

Vükelâdan Birinin Sarayı

Vükelâ Saraylarında Harem Misafir Divanhanesi

Orta Hallilerin Yalısı

Eski zamanlarda İstanbulda camilerden, saraylardan, bazı kışlalardan, depolardan, medreselerden, imaretlerden, türbelerden, kiliselerden, kapalı çarşılardan, bedestenden, hanlardan, kârvansaraylardan, bazı tüccar mağazalarından; Fenerde, Galatada ve Beyoğlunda Bizanstan kalma, bir takımı da sonradan yapılma Rum ve Frenk evlerinden başka kâgir bina yok gibiydi.

Konaklar ve evler[1] zelzele korkusile ve bir dereceye kadar da tasarrufa riayetle hep ahşap yapılıyordu. Bunlar iki ve nadiren üç katlı idi. İstanbulda otel ve misafirhane gibi müesseseler de yoktu, yolcular, yabancılar hanlarda oda tutup veya ev kiralayıp barınırlardı.

Konakların ve konak yavrularından bazılarının kâgir olarak yalnız hamamları, sarnıçları, mahzenleri; ve yangın olunca eşya kaçırmak için bahçelerin de "taş odaları„ vardı.

Binalar sokak üzerine kurulurdu. Dört tarafları açık, bahçe ortasında konaklar ve evler nadir idi. Binaların yükseklikleri nizama tabi idi. Müslümanlarınki on iki, Hıristiyanların on arşını aşamazdı. Saçakların, cumbaların eb'adını ve binaların hizalarını "İstanbul efendisinin„ [2] "mimar ağası„ tayin ederdi.

Çok kere büyük küçük ahşap binaların kaplamaları sade ve süssüz idi: "Aman sade olsun, dedikodu olmasın, nazar değmesin„ derlerdi.

Lâkin herkes konağını, evini istediği renkte (Tercihan açık renkte) boyatırdı. Yalnız hıristiyanlara siyah veya koyu bir renkle boyatmak mecburiyeti vardı.

Konaklar, ve ekseriya konak yavruları harem, selâmlık itibarile biribirinden ayrı iki bölüktü. Her dairenin ayrı sokak kapısı ve merdiveni vardı.

Sokak kapısından önce ya malta veya mermer döşeli bir avluya girilirdi. Avlunun etrafında hizmetçi odalarına, kilerlere, kahve ocaklarına açılan kapılar vardı. Üst kata çıkan merdiven, sokak kapısına karşı olarak ortaya tesadüf ederdi. Üst kata varılınca "merdiven başı„ denilen ilk sofaya girilirdi. Merdiven başının sağında solunda odalar vardı. Bu odaların birine - selâmlıktan harem bölüğüne geçilecek kapı bulunduğu için - "mabeyin odası„ denilirdi.

Merdivenin karşısındaki kapıdan divanhaneye - yani büyük salona - girilirdi. Divanhanenin her iki tarafında da odalar bulunurdu.

*
* *

Merdivenlerin, divanhanenin, sofaların, odaların döşemeleri muntazam kesilmiş ve rendelenmiş imti-

[1] Evlerin büyüklerine konak, küçüklerine sadece ev denilirdi. Küçükçe konakların adı da "konak yavrusu„ idi.
[2] Hem şehremini hem İstanbul valisi.

İSTANBUL

Seyir Yerleri, Boğaziçi Safaları

zaçlı kuru kalas tahtalarından idi. Tavanlar iki türlü idi: Ya kuru, imtizaçlı tahtalar ile kaplanıp oymalı, sade güzel müdevver olurdu. Veya dört köşe çıtalar ile süslenir, yahut Bağdadî has veya alçılı su ile sıvandıktan sonra köşelikleri, göbekleri çiçek, meyva taklidi - türlü zarif kabartma boyalı oymalarla veya sıva üzerine - yağlı veya sulu boyalı nakkaşlarla, türlü resimlerle tezyin olunurdu [1]. Bu oymalar cidden artistik ve pek güzel şeylerdi. Odaların ve salonların duvarları sıvalıydı. Kibar konaklarında duvarları sarmaşık, asma taklidi veya düz, sade güzel, oymalı çıtalar ile kitabeler ve süpürgelikler resmederek süslerlerdi. Tavanlar açık renk ve tercihan tirşe, beyaz, havaî mavi boyalar ile boyanırdı. Kibarlar, zenginler harem dairesinde yabanlık misafir odalarile, gelin odalarının duvarlarını ceviz, zeytin, fındık ağacından sade, veya oymalı, fildişi, sedef kakmalı çıtalarla kitabeler resmederek; ve orta yerlerine eski maden çini; veya saksonya tepsiler, tabaklar yapıştırarak; veyahut ağır, değerli, nadide sırmalı, klâptanlı ipek zarlar gererek süslerler idi. Pencerelere karşı mihrabımsı duvara, girintili sahanlıklar yapılırdı. Yerli konsol yerini tutan sahanlıkların iki yanlarında, kenarları çiçek ve bayrak taklidi kabartma boyalarla müzeyyen iki üç kat hücreler vardı. Sahanlıkların tabelâları somâkiden, veya yekpare ceviz tahtasından idi. Sahanlıkların, ve yapılışlarını tarif ettiğimiz duvar kitabelerinin sağında ve solunda kanatları oymalı, veya sade güzel çıtalarla süslenmiş, vükler; camlı veya camsız dolaplar, veyahut sadefli Sam işi raflar kavukluklar bulunurdu. Duvarların boşluklarına resim tablôsu yerine meşhur hattatların sülüs, talik yazılarını havi musanna, müzehhep, hâlâ bugün bile nefis âsardan addolunan levhalar asılırdı.

Sokak tarafına nazır pencereler, tavandan yere doğru ayni hizada iki kısımdan mürekkepti. Bunların tavan pervazına iltisak eden ve "tepe camı„ denilen kısmı açılıp kapanmazdı. Değirmi, dört köşe veya lokumvari kesilmiş muhtelif renkte cam parçalarile kaplı idi. Yalnız alt kısmı: hem iki katlı ve hem de açılır kapanır, iki kat çerçeveli düz beyaz camlı idi.

Odalar, divanhaneler, merdivenler hep hasırla kaplı idi, kış gelince üzerlerine halılar ve keçeler mıhlanırdı.

Mobilyaya gelince: odalarda, divanhanelerde: sofa denilen duvara bitişik yastıklı minderlerden, veya hem minder ve hem karyola hizmetini gören kerevetlerden başka; koltuk, sandalye, ve kanepe gibi şeyler yoktu Herkes minderlerde bağdaş kurarak, veya iki diz üstüne çökerek otururdu. Umumiyet itibarile minderler, yastıklar çuha, Anadolu veya Rumeli ihramları ile kaplı idi. Yalnız kibarlar, zenginler minderlerine ipekli Şam kumaşları, veya Üsküdar, Ortaköy çatmaları; kadife kaplatırlardı.

[1] İnsan resimleri yapılmazdı.

(Arkası var)

Yedikule Semtinde Bir Yalı

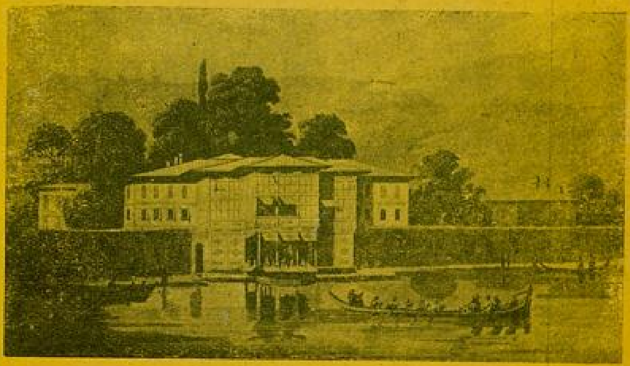

Kibarların Yalısı

Çamlıcada Bir Sayfiye

ENDÜSTERİ ALANINDA

ZAFERDEN ZAFERE KOŞUYORUZ:

★

PAŞABAHÇE ŞİŞE ve CAM FABRİKASINDA BİR GEZİNTİ

YAZAN:

SELİM CAVİT

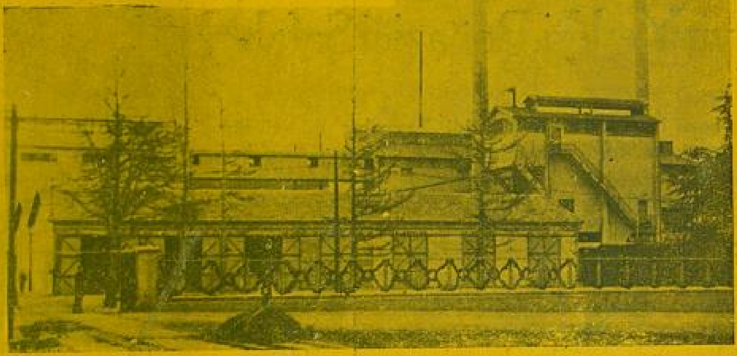

Paşabahçe Şişe ve Cam fabrikası (dıştan görünüşü)

— Tıpkı helva gibi!..

Yeni açılan Paşabahçe Şişe ve Cam fabrikasının incecik kumları önündeyiz.. Ömrümde daha bu kadar ince kum görmemiştim. Bu manzara neye benziyor diye düşünürken, fabrikanın yazı işleri direktörü imdadıma yetişti:

— Bundan bir müddet evvel Ekonomi Bakanı Celâl Bayar da fabrikayı gezerken bu kumların önünde epeyce durdu.. ve kumları şeye benzetti.

— Neye benzetti?

— Helvaya, tıpkı helva gibi!. dedi.

∴

Şimdi harman dairesindeyiz.. camın neden yapıldığını sordum. Bay Süreyya Baydar anlatmağa başladı:

— Camı üç maddeden yapıyoruz: kum, mermer tozu, ve karbonat dösut.. Demin helvaya benzediğini söylediğimiz ince kumu, Karaburun civarında 8 kilometre ileride Pudima denilen yerden getiriyoruz. Ta Varnaya kadar uzanan mıntakada bulunan bu kum; dünyanın hiçbir yerinde bulunmaz!..

Hattâ Yunanistan bile, kendi şişelerini yapmak için bu kumdan satın almak istiyor..

Kireç tozuna gelince: Bunu Marmara adasından kalker şeklinde getiriyoruz.. Avrupadan getirdiğimiz biricik madde karbonat dösuddur..

Bu harman dairesinde üç oluk gördük... Yukarıdan havaî bir hatla gelen maddeler, bu oluklardan üçü önünde duruyor; ve kum, kireç tozu ve karbonat dö suddan lâzım geldiği kadar karıştırarak bu ağızları kapatıyor..

Muhatabıma:

— Bence - dedim - bu maddeler bu ağızları kapmaktan ziyade, her yıl yabancı uluslara şişe ve cam için akıttığımız sayısız paraların oluklarını kapatıyor..

Bay Süreyya Baydar izahatına devam etti:

— İşte bu oluklar fırınlara açılır.. Fırınların kalori derecesi 1400 dür..

— Günde ne kadar şişe yapabiliyorsunuz?

— Tam 28000 şişe yapılmaktadır. Yıllık istihsalimiz 6000 tondur. Demek oluyor ki fabrika memleketin ihtiyacını tamamen karşılamış olacaktır.

Harman dairesinden çıktıktan sonra, fabrikanın içine akan gayet yüksek demir bir parmaklığa tırmandık. Arkadaşım foto (Yarım Ay) da bu arada bizden ayrılmış objektifine güzel ve entresan pozlar sığdırmağa çalışıyordu. Geçtiğimiz yerlerde o kadar müthiş bir hararet var ki; bu kış gününde paltoları çıkardığımız halde üzerimizdeki elbiseler bile ağır gelmeğe başladı. Yüzlerimizden bu şikâyeti okuyan zeki muhatabım:

Şişe üzerine işlemeler yapan bir mütahassıs ve fabrikanın yazı işleri direktörü Süreyya Baydar

Fabrikada çalışan işçilerden birkaçı

(Yarım Ay) yazıcısı ambalaj dairesinde verilen izahati dinliyor...

— Siz dedi; daha pek çabuk sıkılmağa başladınız! Biraz sonra içeride çalışan ameleyi görünce, buranın gölgede kaldığına inanacaksınız.

Biraz sonra kulaklarımızı hırpalayan gürültülerin içine dalmış bulunuyorduk. Yer yer ocakların önünde çalışanlar bize, çalışma ve endüstri zevkini ne kadar canlı bir şekilde gösteriyorlardı. Kıpkızıl alevler içerisinde bulunan bu büyük salon, fabrikanın adeta merkezi sıkletini teşkil ediyor. Fabrikanın en ağır işi burada yapılıyor. Ocakların önünde çalışanlardan bir kısmı, ateş halinde ocağın içinden bir boru ile akan cam hamurunu kalıplara döküyor. Bir kısmı ellerinde bulunan bilârdo ıstakası şeklinde içi delik bir borudan nefes veriyor. Bir kısmı da bunları soğutma fırınına yollayor. Soğutma fırınında ayrıca bir manzara var. İstelâğmit, istelâkitler gibi uzanmış cam parçaları, zarif tuzluklar, renkli limonluklar hep muhtelif uluslara mensup askerler gibi sıralanmışlar. Fırının öbür tarafında çalışanların verdikleri emek ve zahmeti, bu tarafta gördüğümüz manzaralar bize pek çabuk unutturuyor. Hele şu kenarda uzun bir masanın etrafını çeviren genç köylü fakir kızların çalışması, insana ne kadar zevk veriyor.

Fabrikanın her köşesi bir cazibe, her bir kenarı bir fevkalâdelik taşıyor. Meselâ şu köşede bir san'atkâr bütün dikkatini işine vermiş, bize buzlu limonata, nefis likörleri içine alacak ve daha ne bileyim ben en zarif.. en güzel cam tezyinatı yapıyor. Daha biraz ötede ambalaj, en son ve en modern bir şekilde yapılıyor. Burada da genç Türk kızları vazife almış bulunuyor. Arkadaşım onlara objektifi çevirirken, birkaçının yüzlerinde ezelî bir mahcubiyetin çizgilerini okuyorduk.

Fabrikanın 300 amelesi ve 25 küsur memuru vardır. Amele üç ekip üzerine olup her ekip sekiz saat çalışmaktadır. Amele çok güzel bir surette kontrol edilmektedir. Fabrikanın bir de doktoru ve reviri vardır. Bunların hepsini birer birer dolaştık.

İki saate yakın bir zaman içinde kaldığım büyük fabrikadan ayrılırken, göğsümün övünçle kabardığını hissediyordum.. Nasıl kabarmasın ki, 12 yıl evvel içden pis ve kirli vicdanların, dışdan haris ve menfur ihtırasların çenberi içinde sıkışıp kalan Türk ulusunun ülkesinde, bugün yer yer kurulan fabrikalardan dumunlar tütmektedir. Mübrem ihtiyaçlarımızın önemli bir kısmını yabancı piyasalardan çekerek, paralarımızı oluk oluk dışarıya akıtırken, bugün ülkemizin güzel kıyılarında temelleri atılan fabrikaların dumanları bize, artık buna bir son vermek üzere bulunduğumuzu haber veriyor. Dev adımlarile yürüyen beş yıllık endüstri plânımız bitmek üzeredir. Muhtelif yerlerde, muhtelif san'atları yaşatmak için açılan fabrikaların sayısı, her yıl biraz daha fazlalaşıyor. İşte son günlerde şimdiye kadar üç dört defa teşebbüs edilip te kurulamamış olan cam fabrikasını da Paşabahçede büyük Başbakanımız İsmet İnönünün başarılı elile açtık.

* * *

Paşabahçe iskelesinden, gelen küçük vapura binmiştik..

Fabrikada bulunduğum müddetçe kulaklarıma dolan sistemli gürültüye alışmıştım. Şimdi o medeniyet gürültüsünü halâ duymaktayım.

Akşam olmuş güneş karşıkı ufukta kaybolmuştu. Tatlı yamaçların gölgelendirdiği Boğaziçi sahilleri hep, engin göklere iki kollarını uzatan bu fabrikanın bacalarını gururla seyrediyor. Bu bacalardan çıkan hafif dumanlar, bu göğüs kabartıcı eserin dekorlarına birer fon oluyordu...

J. Roussel
Paris
Genlerini (Gaines),
Korselerini ve Kemerlerini kullanınız. yalınız:
İSTANBUL,
Beyoğlu Tünel Meydanı 12 No da satılır.
Mağazamızı ziyaret ediniz, yahut 3 numerolu tarifemizi isteyiniz.

Muayyen bir mühlet muteber olmak üzere, reklâm için her türlü rozet siparişlerini bin adedi 90 T. Lirası fiyat ile kabul ederiz.
Bu fiyatta gümrük masrafı dahildir. Teslimat çabuk yapılır.
Adres: N. Zigoma'a
Asmaaltı-Cambazhan N: 36
İstanbul

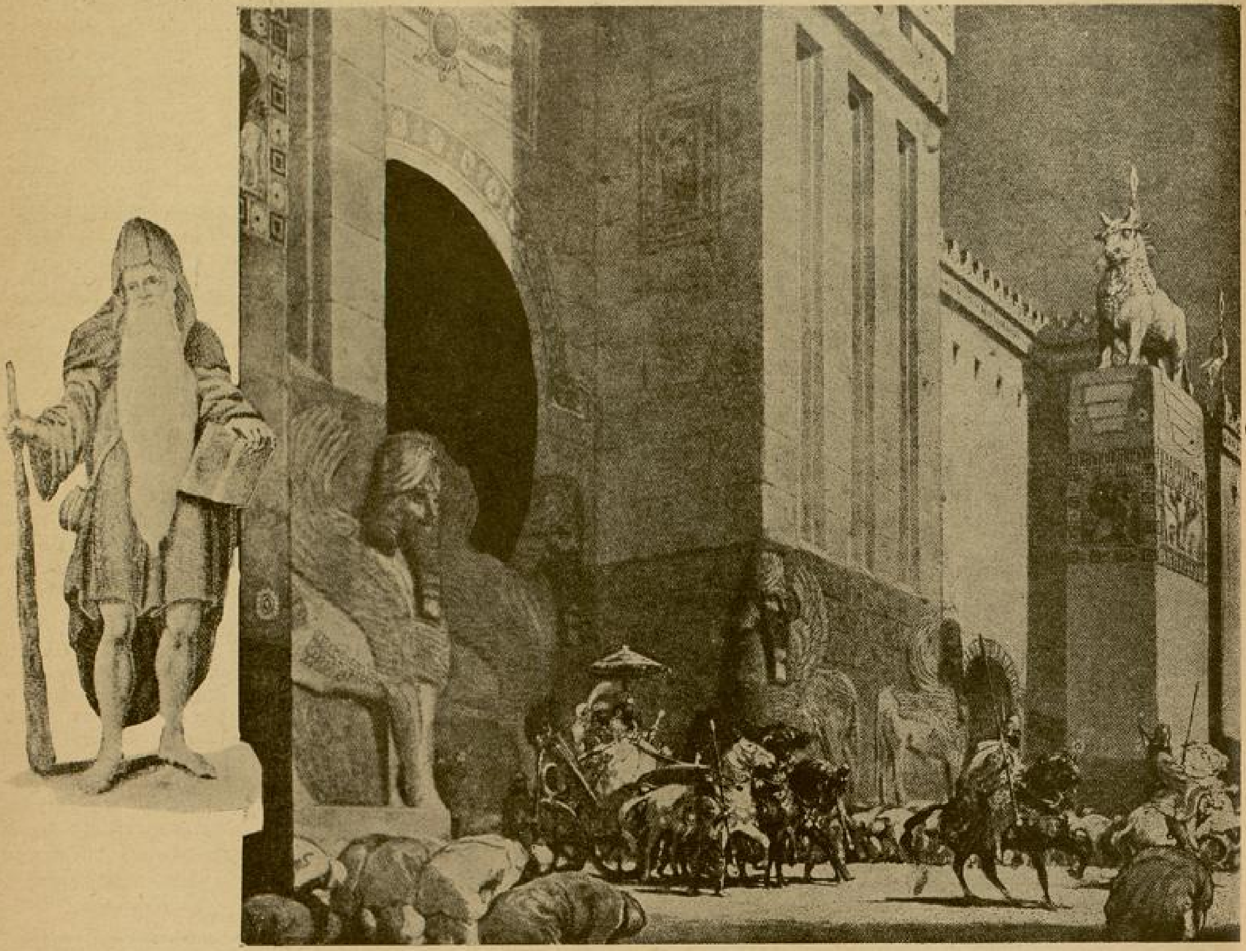

TÜRKLER

Niçin ve Nasıl Müslüman Olmuşlardı?

— 5 —

HABİL ADEM Pelister

[«Ben» Rab Yahova, bu gece Mısırdan geçeceğim. İlk erkek doğmuşları «ilk erkek çocukları» öldüreceğim. Yanlışlıkla sizin de evlerinize girmemem için, bir erkek buzağı kesiniz. Kanını da kapılarınızın iki kanadına sürünüz, işaretiniz olsun!] Tevrat: Sure: ayet.

Bu ayetteki erkek buzağı, erkek çocuktur. Çünkü, Rab Yahova, baş düşmanı Mısır Firavununun « ilk erkek doğmuş » olan veliahtini öldürmek için, bu gece seyahate çıkmıştı. Yahudi Allahı; o kadar kana susamıştı ki, Benîisraile fenalık eden bütün Mısırlıların ilk doğmuş erkek çocuklarını öldürecekti. Allah böyle yapınca, Benîisrail ırkı da Allahı gibi yapmaz olur muydu?

Onlar da Allahları gibi yapacaklardı. Allahları da bu ayetle onlara emir verivordu. Bunun içindir ki, Tevratın havralardaki aslında da «erkek buzağı» yerine «Benîisraile düşman halkın ilk doğmuş erkek çocuğu» cümleşi vardı. Yahudi Allahı, bu kapılarda « ilk doğmuşun kanlarını » gördüğü içindir ki, bu evlere girmeden geçmiş, gitmişti.

Bu vaka, hamursuz bayramının arife gecesinde olmuştu. Her sene, bu gecede ayni işler yapılır: kapılara da kanlar sürülür: İnsan kanı mı, buzağı kanı mı, belli değil.

Ben, bu işe merak etmiştim. Hem Kabalizim hakkında bazı şeyler öğrenmek, hem de bu iğneli fıçı meselesini anlamak için eski İstanbul hahambaşısı Becerano'ya gittim. Esas, tevratın ayetine istinat ediyordu. Orada mutabıktık; sonra yahudilikte «kanı içine akıtmak» meselesi de vardı. Bunun için, erkek buzağının da iğneli fıçıda kanı akıtılabilirdi. Bu kan havrada bütün yahudilere dağıtılacağı için, pislenmemesi, yere dökülmemesi için başka çare yoktu. Becerano bana demişti ki:

— Belki, eski devirlerde böyle buzağı şişlemek, kanını da hamursuz gecesi kapılara sürme: adeti varmış. Bugün hamursuz arife gecesinde sofralara, «birer şişe sirke» koyuyoruz, adeti yerine getiriyoruz!..

Bu iğneli fıçı, yahudiliğin büyük sırlarından biriydi. Bu küçük milletin bu kadar dağınık halinde de dinini kaybetmemesinin biricik tılsımıydı. Zannolunuyor ki, yahudiliği kabul eden Türkler, her hamursuz

arifesinde kendilerine düşman olan ırkın «lâzım olduğu kadar ilk doğmuş erkek çocuğunu» iğneli fıçıya attıkları için, bu dinden dönemiyorlar; manevî bir korku içinde kalıyorlardı. Bunlar, yahudi dininde olmayan Türklerle de, Ruslarla da, Cermenlerle de, Romalılara da, İranlılarla da harbetmişlerdi. Onların kanını kapılarına sürmüşlerdi. Şüphesiz ki, bu derin nefretten sonra bu düşman ırklara karışamazlardı. Musa da siyasî dinine bu iğneli fıçı sırrını koyduktan sonra, «ihtilal cemiyetine» girenin bir daha dışarı çıkamaması, cemiyet esrarını Firavunun memurlarına söyleyememesi çaresini elde etmiş, işi yürütmüş olsa gerek!

***

Bu üç din, Türk âleminde'de biribirine zıt fikirler doğurmuştu. Cemiyeti, harekete getirecek bir şekil arıyordu. Fakat bu yeni şekli de «Belh akademisi» veremiyordu. Güneş-Ay teorisi ise kitapsız kalmıştı. Çünkü, hudutlar üç cepheden genişliyordu. Yeni fikirlerle yeni ırklar biribirine karışıyordu. Ayni şeyi Romalılarla Yunanlılar ve İranlılar da yapıyorlardı. Öyle olmuştu ki:

1 — Orta Asya ırkı
2 — Kafkas — Anadolu ırkı
3 — Yahudi — Arap şark ırkı
4 — Dinarik Balkan ırkı
5 — Cermen ırkı

biribirine kaynaşıyordu. Sezar, Samson her gelişinde milyonlarca Cermen askerini Anadoluya getiriyor, orada toprak vererek yerleştiriyordu. Türkler de aynı şekilde Almanya, Hollanda, İrlanda ve Biritanyaya yerleşmişlerdi Milletler gibi allahlar da bu karışıklığa uğramıştı. Daha doğrusu, her sene aynı safda askerlik eden insanlar arasında din ve Allah fikirleri de biribirile kaynaşıyordu. İnsanların şuurlarile şuur aletleri çarpışıyor, ap açık bir ruhî, buhran da, her imparatorluğun sınırları içinde şahlanmış duruyordu.

Bu buhranın ortadan kaldırılması için bir tek yol kalmıştı: Her milletin allahı olacak bir tek Allah bulmak!

Bu fikir, doğrudan doğruya din ihtiyacından doğmuyordu. Eski hükûmetlerin sitelikten çıkarak hükûmet haline gelmeleri de, site allahının büyütülmesini icabettiriyordu. Çünkü, birçok milletlerin biribirine karışmalarından yeni bir fikir bünyesi teşekkül ediyordu. Bu bünyenin ahlak, âdetler ve yaşayış usulleri üzerinde de yeni yeni şekilleri olacaktı. Bu yeni insan, yeni din, yeni allah istiyordu. Zira, henüz maddenin esrarı bulunmamıştı. Halk cehalet içindeydi. Devlet teşkilâtı, otoritesizdi. Bu kalabalık halkı idare edebilmek için cehaletini ekspluate etmekten başka çare yoktu. Malzeme de vardı. Hegelin dediği gibi: «insan fikri, kendi kendine yarattığı şe'niyete bir kıymet vermekten başka birşey yapmıyordu».

***

Tek Allah Fikrini Kim Buldu?

İnsanların Yunan fikirlerile aşılanan kısımlarını biliyoruz: İran, Mısır, Anadolu, Balkanlar, kuzey Hindistan ve güney Türkistan, Kafkas, Roma ve bütün Avrupa idi. Çin, güney ve merkezî Hindistan, doğu ve merkezî Türkistan, Japonya gibi memleketler bu fikirlerden uzak kalmışlardı. Daha doğrusu, doğrudan doğruya alâkadar olamamışlardı.

Yunan fikirlerinin en ziyade işlendiği saha da büyük İskender imparatorluğunun Belh, İskenderiye, Antakyada kurmuş olduğu büyük akademyalardı. Bunların hepsinde de söylediğimiz dört Yunan fikri okutuluyordu. Yalnız, bunlardan İskenderiye akedemyası, hepsinden fazla inkişaf etmişti.

Bu Akademya tek allah fikrini ilkönce ortaya attı. Bu Theoriyanın dâhisi de yahudi filesofu Filon'du. Bu filesof diyordu ki:

Allahın ne olduğunu düşünemeyiz; ancak var olduğunu bilmeliyiz. Çünkü, hayatda makul şeyler vardır. Yalnız, bunlara kıymet veririz. O halde, bu makulu ifade edecek bir kuvvete lüzum vardır. Bu kuvvet, insan olabilir. Yalnız, insanda tam makullûk yoktur. Bunun için, tek ve değişmez makulû da, bildiğimiz insan söyleyemez. Biz, bu makulû mahdut mevcudatın yüksekliğine çıkarırsak, o, Allah olur. Onun anlaşılması ve kendisini anlamamız için de, kendiliğinden harekete geçmesi doğru olamaz. Böyle bir hadise de kendisini mahdutlaştırır. Bunun içindir ki, bir Logos ile biz kendisini anlatır. Logos da uluhiyet demektir. Yalnız, kelâm akıl şeklindedir, ve insanlara da «Allahın oğlu» «İkinci Allah» şeklinde görünebilir.

Allah, oğlu Logos vasıtasile dünyayı yaratmıştır. Eser, bu ikincinindir. Dünyanın maddesi de (Chaos) tur.

Halbuki, Allah Kaostan önce de vardı. Gerek kudret ve muhabbet; ve gerek kendisinin emrinde bulunan ruhlar, melekler vasıtasile işlerini gördürüyordu ».

Filon, Allahın oğlunu etten ve kemikten bir insan addetmiyordu; sonra, bu Allahı da makulûn kendisi tanıyor, bu makulûn aksi olan fenalığa, makulsuzluğa karşı bir kuvvet alıyordu. Fakat, insanı da Allaha benzetmek istiyordu.

«Bu Allaha inanınız, makulû bulursunuz. Logos, size gelir ve bunun sayesinde de bir gün Allahı gözle görürsünüz. O zaman, Logos içinde kendinizi kaybeder makule kavuşursunuz».

Filon bu iman için vecdi ve duayı esas alıyor, bilgiye kıymet veriyor. Fakat, bilginin hayattaki faydasını manasız buluyor. «Yalnız, Allaha kavuşmak için bu bilgiyi öğrenmek lâzımdır» diyor!

Bu ilk tek Allah fikrini tetkik ederken görüyoruz ki:

A — Allah fikri, tabiattan çıkmış, fikre girmiştir.

B — Allah fikri, her ırkın İlahı olmaktan kurtulmuş, bütün insanların Allahı olmuştur.

C — Allah fikri, dünya hayatını temin eden kuvvet olmaktan ayrılmış, insanın Allah olması şekline girmiştir.

Şimdi Filonun, bu fikirleri nereden aldığını araştıralım.

Eski Yunanistanın ilk filesofları arasında Heraklit isminde bir Efsoslu vardı. Bu adam, meşhur Alman filesofu Hegelin kurmuş olduğu «zıtlardan hakikat çıkar» Theoriyasını kurmuştu o diyordu ki:

« — Bir olandan herşey olur, her şeyden de bir olur. Fenalık olmasaydı iyilik te olamazadı».

O halde, birtek kuvvet vardır. O, herşeyi yapup duruyor, sonra da herşeyi kendisine çekiyor, kendisinde topluyor. Ziegler, « Geschichte der Christlichen Ethik» eserinde bu meseleyi tetkik etmişti. Ona göre Mısırdaki yahudi kâhinlerinde de bu fikirler vardı. Bunlar, Heraklite felsefesinden iyilik ve kötülük Allahlarını çıkarmışlardı. Fakat, elimizdeki vesikalara göre, İskenderiye akedemyasının yahudi filesofu Aristopolus tarafından yazılan bir «Esfarı hamse tefsiri» nde de bu fikirler vardı. Hattâ, daha açıktı. Bu filesof, Heraklite'in Logos'una « Allah nuru» diyor, buna hikmet ismi veriyor ve Allahı da cennette gezdiriyordu. Hattâ, dünyadaki hâdiseleri de bu gezintiden çıkarıyordu.

Bunun Allah fikri, Heraklite'in felsefesinden geliyordu. Yalnız Heraklite bir ateşçi idi. Ona göre, kâinatı kimse yaratmamıştı. Bir Allah da yoktu. Bunun aslı ateşti. Bundan su olmuştu. Su da toprağı yapmıştı.

Fakat, insan kimdi?

Heraklite, bu meselede Allaha değil, kendisine müracaat etti:

—Ben kimim?.. sordu cevabını da aklından aldı:

— Sen, olurla olmazın, iyi ile kötünün durmadan değişen bir akışısın.

Burada, herşeyin insan aklında olduğuna iman ediliyor, demekti. Ayni zamanda, tabiat felsefinden, Allahın tabiat olduğu fikrinden de ayrılmaktadır. Ozamana kadar, hiçbir filesof, bu suretle düşünmemişti.

Ne çare ki, insanların dünya yaradılışı hakkındaki bilgileri azdı. Bugün de tamamlanamadı. Tabiatın Allah fikri, putlara tapmak dinini yaratmıştı. Heraklite'in akıl fikri de Filona akla tapmak fikrini ilham etti. «Akıl»ı, Allah yaptı!

Filon «akıl»ı Allah yapınca, bu aklı, kendi aklından ibaret birşey addedemezdi. Ayni zamanda, bütün insanların akıllarını da birleştiremezdi. Bu muammanın içinden çıkmak için Eflâtunun usulüne başvurdu: Tam aklı, insanların arasından çıkardı. Evvelce de Aristopolus tarafından böyle bir nazariye ileri sürülmüştü. Allah cennette yaşarken birtakım hareketlerde bulunuyordu. Bu hareketler de dünyadaki hareketleri meydana getiriyordu.

O halde, dünyadaki hareketleri yapabilen kuvvete de (akıl) ismini vermekten başka bir çare olamazdı.

(Arkası var)

O, Bir Günahkâr Değildi!...

№ : 3

YAZAN:

CEMAL ATAÇ

Aman Yarabbi!.. bu ne iyi bir adam ve ne tatlı bir insandı; şekerleme gibi bir insan !.. Ben hemen ona bu adı koymuştum. Elmasa dönerek :

— Elmas ! senin baban şekerleme baba; sen ne iyi tatlı bir çocuksun ?

Elmasın boynuna sarıldım. O da beni kucakladı; birkaç defa döndük : «şekerleme baba, şekerleme baba» diye bağırıp zıpladık. Onlar da bu sözü işitmişlerdi. Bize bakıp gülüyorlardı.

Bizi avluda oynamıya bırakarak içeri girdiler. Ne kadar zaman geçti biz farkında değildik. Akşam yaklaşmış olacak ki sığır sürüleri kente indiler. İnekler yer yer bağrışıyor, buzağılar meliyordu. Şekerleme baba önde, dedem arkada kapıdan göründüler, dedem :

— Yok oğlum yok; doğru değil, hele bakalım bu işe bir çare bulurum!.. diye söyleniyordu. Ne idi, ne işidi, ne konuşuyorlardı, bu bizi alâkadar etmiyordu. Ancak şekerleme babanın yine bize ait, okula hocaya dair bir lâf ettiğini zannederek, can kulağile dinlemiştik; ve ondandır ki bu sözler, olduğu gibi hatırımda kalmışlardır.

***

Ertesi gün beni yine kandırıp o okula götürmek istediler, ancak öldürseler de gitmemeğe karar vermiştim. Elmasla beraber sözleşmiştik. «Eğer bizi kasabanın üç sınıflı İlkokuluna yollarlarsa gideriz, yoksa o kadının okuluna gitmeyiz » diye iyice ant içmiştik. Fakat benim yaşım küçük diye oraya almak istemediler. Ben de birkaç sene daha evde kaldım, avluda kazlarla, ördeklerle, köpek yavrularile oynadım..

O günden sonra Elması bir daha göremedim. Ne olduğunu ve nereye gittiğini de iyice öğrenemedim. Büyük babama sordukça o, bu soruya canı sıkılmış gibi başını çevirir:

— Canım ben ne bileyim senin Elmasını, kim bilir neredir ? Babası alıp götürmüş; derdi. Aylarca bu ayrılığın hüznünü yaşamıştım. Küçücük göynümde büyük bir yıkıntı olmuş gibiydi. Günlerce yiyip içmediğimi hatırlıyorum. Sonunda insanlığın zavallı vefasızlığı, bunu, bana da unutturdu. Elmas, hayalimde belli belirsiz bir iz gibi eriyip uçtu. Öyle seneler geçti ki, onu hatırlıyamaz bile oldum.

İlkokulu bitireceğim sene kentte "Rüştiye mektebi„ de açıldı. Ben, sınıfların çokkere birincisi oluyordum. Fakat son senede büyük bir ağanın oğlunu birinci yaptılar. Ben bunu sezip duruyordum. Birinciliği ona vermemek için bütün gücüm ve dikkatimle çalışıyordum. Birçok derslerde de hep ondan üstün cevaplar veriyor, daha iyi ezberliyordum. Arabî, farisîyi, ulumu diniyeyi, riyaziyeyi, kitabet ve inşayı yutmuş, bir su gibi hazmetmiştim. Buna rağmen hoca, zaman zaman beni bir yerde takıp numaramı kırmak için zorlar, içinden çıkamıyacağım sorularla beni sıkıştırırdı. Sıra ona gelince en kolay yerleri sorar, bazan da önünden giderek cevapları kolaylaştırırdı. Bu haksızlığı pek açık olarak herkes görürdü. Fakat ben herkesten fazla müteessir olurdum. Bu hocaya karşı da müthiş bir kin taşırdım. Bu dertlerimi, kederlerimi büyük babama yana yakıla anlatırdım. O beni teselli eder: "Oğlum; dünya böyledir; ne yaparsın, sabır ve tahammül gerektir» derdi. Bazen: «Hocalar haksızlık etmezler, sana böyle geliyor; demek ki o çocuk senden daha çalışkan ve akıllıdır da hocan ona daha çok not veriyor» derdi. Lâkin ben hakikati biliyor ve görüyordum. İnsanlardaki bu kötü gidişten iğreniyordum.

***

Birgün, büyük amcamın büyük oğlu, ve evin dedemden sonra gelen en büyük erkeği olan Osman amcam; harmanda bilmem nedense fena halde bir dayak yemiş, yüzü gözü kan içinde eve dönmüştü. Zaptiyeler de döven adamı yakalayıp hapse tıkmışlardı. Büyük babam telâşla harman yerine gitti; ben de arkasından koştum. Orada bulunanların hepsini bir araya topladı. Tahkikata başladı. Herkes dövene ateş püskürüyordu. Herifin harmanını yakıp kül etmek isteyenler, çoluğunu çocuğunu doğrayıp pırasa gibi kıymak isteyenler, hayvanlarını kesip tarlalarını zapteylemek dileyenler, hasılı herkes bir çeşit zülm ve kahır çaresi haykırıyorlardı. Genç bir kadın korka korka, yerlerde sürünerek dedemin yanına gelirken, hizmetkârlardan biri belinin ortasına kalınca bir sopa vurarak yere yuvarlamıştı.

— Kahbe! yüzün var da efendinin yanına geliyorsun öyle mi ? diye haykırmıştı.

Dedem, bu adama, elinden sopasını alarak nefesi kesilinceye kadar, ayni sopa ile vurdu, vurdu sonra da yüzüne tükürerek:

— Zavallı bir kadına el kaldırmak, alçaklığın en kötüsüdür. Namerd herif! defol, bir daha gözüme ilişmemeye çalış. Seni bir kuduz köpek gibi gebertirim; diye bağırmıştı. Ben önce korkmuş ve ürkmüş iken, ihtiyar dedemin yaşlı bir kurt gibi kabaran göğsündeki geniş solukların, benim de yüreğimde çarptığını duydum. Ve bu erkekliğe, bu merdliğe hayran oldum.

Dedem kadının yanına kadar gitti. Omuzlarından tutarak:

— Kalk kızım, kalk yavrum! korkma, sana kimse ilişemez. Gel şöyle de ne diyeceksen de. Kocan haksız da olsa, onu hoş göreceğim kızım. Diyor ve kadını teselli ediyordu.

En sonra kadın anlatmaya başladı. Fakat öyle bir noktaya gelmişlerdi ki söyliyemiyordu. Etrafına bakınarak utanıyor, hıçkırıklarla boğuluyordu. Dedem kadını alıp sap yığınlarının arkasına götürdü. Orada konuştular; dönüp geldiği zaman gözlerinde yıldırımlar tutuşuyordu. Adamların içinden birini araştırıyordu. Fakat aradığı adam biraz önce sıvışıp uzaklaşmıştı. Bulamadı, harmandaki en yaşlı bir adamın omuzundan tutarak sarstı.

— Doğru söyle; kime ne sorarsam doğru söylesin, yoksa Allaha kasem ediyorum, hepinizi kovacağım, topunuzu rezil edeceğim.

İhtiyar adam anlattı :

— Dün gece Arifle Dursun, Satılmışın harmanına giderler. Satılmış, tarlaya sap yüklemek için gitmiş; karısı da harmandaki tınazı (buğday yığını) bekliyormuş. Mültezim bugün yetiştirememişti, yarın gelip ölçeceklerdi. Dursun ve Arif karıya sataşmak isterlerse de, kadın razı gelmez. Komşu harmandan duyulur onlar da bırakıp kaçarlar.

Sabahleyin Satılmış tarladan gelince işi öğrenir, gelip Osman Ağaya müracaat etti: "O itleri aranızdan çıkartınız, sizinle ilişikleri kalmasın ben hesabımı göreyim, yahut ta hükümete teslim ediniz. Cezalarını görsünler„ dediyse de bizim Osman Ağa aldırmadı. Satılmışa takıldı :

— Canım Satılmış! ne olacak bir gece de onlar senin yerini tutsunlar, kıyamet kopmazya?.. dedi.

O da cevap verdi :

— Öylse ağa, o herifler sizin evinizin içinde hergün sizin yerinizde yatarlarsa, kimseye zararları olmaz...

O zaman bizim ağa hiddetle Satılmışa bir yumruk vurdu. Satılmış da onu altına aldı, kurtarılıncaya kadar onu o hale koydu.

Büyük babamın yüzünde bir ateş tutuştu, gözlerinin içinden kıvılcımlar dökülüyordu, yumruklarını sıkmış kalbine bastırıyor, başı hiddetten sarsılıyordu. Etrafına bakındı eğer o anda Osman amcamı ele geçirseydi, bir hamlede boğuvereceğine şüphe yoktu.

— Vay namussuz rezil vay; kâşki geberseydi!.. Elgünün fıkarasına ilişen haydutları koruyur, üstelik bir de sözsöylüyor ha? diye yerinden fırladı. Hızla çıkıp gitti. Ben eve döndüğüm zaman zaptiyeler Osman amıcamı götürüvorlardı. O gece bütün ev halkı büyük avluya toplanmışlardı. Dedem, onlara bağıra bağıra bunu anlattıktan sonra:

— Namussuz adam yerin dibine geçsin. Namussuzları korumak ta bir namussuzluktur. Haksızlık etmek en büyük isyandır. Haksızlık eden bir adam bir evi söndürür. Tanrının en çok gücüne giden şey haksızlık etmek, haksızlığa göz yummak, haksızlığı korumaktır. Bizim soyumuzdan dünyaya gelenlerden, ve onların dünyaya getirdiklerinden her kim haksızlık eder, her kim haksızlık edeni korur, her kim haksızlığa karşı durmazsa ona yedirdiğim ekmek, verdiğim emek haram olsun. Bunu siz duyun, Allah da şahidimdir. Diyerek herkesi titretmişti. Osman amcamın hapishanye gitmesine üzülenler olmuştu; fakat ben henüz işin inceliğini kavrıyamamakla beraber, büyük babamın yaptıklarını görerek sevinmiştim. Büyük babam hükümete gitmiş, o zavallı adamı çıkarttırmış; ve: «asıl Osmanın yeridir burası,, diye onu hapsettirmişti. Dedem esasen hatırı çok sayılan ve kendisi çok sevilen bir adamdı. Bu vak'dan sonra daha çok sayılmıya başladı. Evimizin gelen gidenleri çoğaldı. Konuk dairesi dolup dolup boşaldı.

Ben, evde böyle bir terbiye alıyordum. Hergün büyük babam bana saatlarca masal gibi: mertlik, doğruluk, insanlık, fazilet, civanmertlik dersleri verirdi. Ancak okulda ben yine haksızlığa uğramakta devam ediyordum.

İmtihanlar gelmişti. Öyle bir hazırlanmıştım ki, yüzde yüz birinciliği ve birinciye verilecek olan mükâfatı alacaktım. Bu mükâfat her nekadar adi bir Serkisof saatinden ibaretti; ancak ne olursa olsun bunu mutlaka almalı idim, ve öyle hazırlanmıştım. Ben bir düzüye derslere çalışırken önürdeşim olan büyük işyarın çocuğu, hep oyunla vakit geçiriyordu. Ben bunu gördükçe seviniyordum ve inanım artıyordu. Sene sonu imtihanlarına başlandı. Mümeyyizler, kerli ferli kurulmuşlar, boyuna sorular soruyorlardı. Her girip çıktıkça arkamdan:

— Maşallah maşallah; aferinler, aferinler; ateş gibi vallahi, ateş gibi çocuk, diyorlardı. Kentin, Necip efendi isminde bir meczubu vardı. Herkes bu adama deli Necip derdi. O, şair, doğru sözlü, dik bakışlı bir adamdı. Neden sonra anlamıştım ki bizim kentin biricik feylesofu o idi. Bütün imtihanlarda munazaman bulunurdu. Gerçe onu mümeyyiz olarak çağıran filân yoktu. Ama o, her imtihanda herkesten önce gelmek şartile bulunurdu.

Ahlaktan imtihan oluyorduk, ve son imtihanımız da bu idi. En son soru olarak şunu sormuşlardı:

— Bir adam büyük ve kötü bir suç işlese; bu suçu işlerken de kimse görmemiş olsa; bir başkasını bu suçu yapan diye tutsalar, ona ölüm cezası verseler, suçu işleyen adam meydana çıkıp suçunu söylemeli mi, söylememeli mi?

Ben gayet tabii olarak:

— Elbet söylemelidir. Söylemezse faziletsiz olur.

— Pek alâ, bu suçu tutalım ki senin en çok sevdiğin, büyük baban işledi, sen de gördün. O söylemedi, sen söyler misin?

Bu soruyu soran hocamızdı, istemiyerek kaşlarım çatıldı; ve:

— Büyük babam böyle birşey yapmaz ki söylemeyi düşüneyim; dedim.

— Canım tutalım ki.. söz gelişi?

— Ben, böyle sorulara söz gelişi de olsa cevap vermem.

Necip efendi:

— Aferin, bravo oğul; yaşa! diye bağırdı. Hoca öfkeyle başını ona çevirdi:

— Siz susunuz, soru sormağa hakkınız yoktur; dedi. Necip efendi bol bol gülerek:

— Şaşırma hoca, ben soru sormadım. Sorduğun uygunsuz sorunun keskin cevabını beğendim, bunda ne var?

Hoca; cübbesini toplayarak yerinden kalktı. Necip efendiyi yakaladı:

(Arkası var)

Bir Galatasaray Mezunu Peyami Safaya

Cevap Veriyor:

Bu yazıyı, okuyucularımızdan- adresi mahfuz olan - bir Galatasaray mezunu göndermiştir. Galatasaray - Güneş meselesindeki bitaraflığımıza binaen aynen koyoruz.

Galatasaray, talihli talebelerine, diğer liselerden fazla olarak bir de ecnebi dili öğretir.

Galatasaraylıların, bazı imtihanlarda diğer mekteplerden mezun olanlardan daha üstün numara kazanabilmelerinin sebeplerinden birisi de budur.

Bu itibarladır ki Galatasaray diplomasının, daima lâyık olduğu tercihten nadiren bile mahrum bırakılması, kuvvetli iltimas şüpheleri uyandıran bir haksızlık sayılır.

Bu kabil iltimaslara kurban gitmeyen Galatasaraylılar, kültürlerile mütenasip mevkilere ulaşmışlardır.

Ayni ilim kâbesinden nasiplenmek mazhariyetinden mahrum kalanlardan çoğu, Galatasaraylıların kendilerine tercih olunuşunu tabiî bulmak civanmertliğini göstermişlerdir.

Fakat, bu tabiî tercihi haksız bir isyanla karşılayan hasutlar da yok değildir.

Bu hasedin hazin tezahürlerini sayıp sıralayabilmek, hiç de güç değildir.

Beni, bu herkesce bilinen hakikatleri karalamağa sevkeden sebep, kısıldığını sandığım çirkin bir sesin hortlamasıdır.

Ahmet Haşimin " İnsan harabesi " diye yaftaladığı bu ilim palyaçosu, müstahak olduğu muameleyi görmemenin verdiği cüretle yeniden bulaşmağa başladı.

Galatasaraylılar, ona verdikleri cevaplarda, ifrata kaçmış bir nezahet, bir tenezzül ve tevazu göstermişlerdir.

Çünki en âdi kaldırım küfürlerine „fikir" adını takan bu menfaat düşkünü, sabırla tekrarlanmış tekdirlerle uslanmayanların akıbetlerine çoktan müstahak olmuştu.

Ve bunu yapmamak için ancak, onun düşkünlüğü kadar hudutsuz bir sabır lâzımdı.

Ondan sadır olan yeni sacma sapanlara göre iki Galatasaray varmış:

Bir: Tevfik Fikreti, Ahmed Hikmeti, Şükrü Kayayı, ve Ranayı yetiştiren Galatasaray...

Bir de: Bulgar Generalı „Savof„ u, ve Venizelos'u yetiştiren Galatasaray...

Eğer kültür işinde softaca bir milliyet taassubu gösterseydik, ne Üniveristemizi ecnebi profesörlerile doldurmak.. ne de gençlerimizi ecnebi Üniversitelerine yollayabilmek uğrunda nafakamızı bile kasmak ferağatini göstermezdik.

Bu da gösterir ki, milliyet kültürü vardır; fakat kültürün milliyeti yoktur.

İlim müesseseleri, ne tanassur hadiselerine sahne olan birer misyoner ocağı, ne de içinde nurlanmak isteyenlerin millî duygularını sünnet eden birer softa medresesidirler.

Bu itibarladır ki Venizelos da, Savof da, Galatasarayda sadece kültürlerini bilemişlerdir.

Şöhreti; sade Sofyalara ve Atinalara değil, ta Tokyolara ve Delhilere kadar yayılmış olan Galatasaray; kültürünün mihrabına, Venizelos gibi, Savof gibi, memleketlerine hizmet etmiş nice büyükleri koşturmakla müftehirdir.

Fransadaki Sensir'in duvarları, Fransaya yapılmış en kanlı savletleri idare etmiş kumandanların resimlerile doludur.

Fransızların bundan duydukları tabiî ve büyük iftiharı; ancak kültür hakkındaki telkinleri Peyami Safa kadar "kurunu ulaî„ olanlar yadırgarlar!

Galatasarayın, 67 yıl içinde yetiştirdiği binlerce münevver içinden, çok tabiidir ki mayaları bozuk cılıklar da türedi.

Fakat bu, kimseye, bir oyun meydanına atılmış üç ayvayı bahane edip te, bir kâbeyi çirkefe tutmak hakkını vermez!

Ömründe tek defa bir Stadyoma uğramadığını iftiharla söyleyen bu yüreğinin, kafasının içi abani sarıklı fikir softası, Kolomb Stadına açılan çürük yumurta yaylımını görseydi, bir ayva şakasını fazla ağır bulamazdı! Hem muhal bir faraziyeyle, bu masum nümayişin, büyütüldüğü kadar çirkin bir hareket olduğunu kabul etsek ne çıkar?

Ne eroin parası için palto aşıran dejenere, ne hamam ücreti için sustalıya sarılan cani, ne de hocasının evine ayva değil bomba savuran baldırı çıplak genç, Galatasaraydan çıkmamışlardı.

Binaenaleyh; eğer fertlerin günahlarından doğan lekeleri mutlaka onları yetiştiren ilim müesseselerine bulaştırmak lâzım gelseydi, Türkiye Cumuriyeti hudutları dahilinde şerefine çamur katılmamış tek ocak kalmazdı.

Ve o takdirde, bir Damat Feride, bir Ali Kemale, Bir Arif Oruca, ve memleketin gözbebeğini körletmek isteyen bir Ziya Hurşitle bir Ayıcı Arife sıralarında yer vermek talihsizliğine uğradıkları için, nice irfan kâbelerini hiç düşünmeden ateşe vermek lâzım gelirdi!

İşte bütün bunları düşünebildikleri içindir ki, birçok kimseler bu ilim palyaçosunun, koca bir münevverler zümresine bu kadar kabaca saldırabilişini havsalalarına sığdıramıyorlar!

Fakat, eğer onu; ve onu bu tecavüze tahrik eden menfaatlerin hudutsuzluğunu bilselerdi, bu derece şaşırmazlardı.

Bu aşikâr menfaatleri sıralamak, hem mütecavizin küçüklüğünü, hem necip bir dava kılığına sokulan bu saldırışın asıl mahiyetini anlatacaktır:

1—Tahsilinin yarımlığını; sonu "izm„le biten ukalâca kelimeleri ezberleyüp, sıralı sırasız gevelemekle örtmeğe çabalayan bu kültür öksüzü, bir Galatasaray diplomasının mahrumiyetini, haset şeklinde duyanlar arasındadır! Bu itibarladır ki, Galatasaraya tecavüz, onun bu aşikâr hasedini doyuracaktır!

2 — Veliinimeti bulunan Hemedani zadenin, Galatasaraya karşı beslediği ezelî kin herkesçe malûmdur.

Bu itibarladır ki Galatasaraya tecavüz etmekle, patronuna karşı ezelî huluskârlığını göstermiş olacaktır!

3 — Bu zatı muhterem, Güneş kulübünün kaloriferli salonlarında; bir yasinci gibi mezarlık mezarlık dolaştığı halde, bir türlü dinletemediği yavelerine dinleyici bulur.

Bu itibarladır ki o, Galatasaraya tecavüz etmekle, kendisini hayatının en gülünç idealine kavuşturan Güneşlilere karşı duyduğu minnet borcunu ödemiş olacaktır!

4 — Bu zat, bir yazıcının dediği gibi:«iliklerine kadar işlemiş bir kısırlıktan muztariptir.»

Ve her kısır insan gibi, her velût, her güzel, her eyi, her yeni şey karşısında isyan, ve tecavüz isteği duyar.

Gündelik gazetelerde, bu tecavüzlere ekseriya bir hudut çizilir.

Hattâ o, bazı gazetelerden bu tecavüz hududunu aşdığı için, hudud harici edilmiştir.

YENİ YIL

Bir yıl daha geçti...

Birinci kânunun son günü ile ikinci kânunun ilk gününü ayıran gece, öbür gecelerden farklı değildir. Sabahında da, birtakım edinilmiş hisler arkasından bakmıyan gözün sezeceği bir başkalık yoktur. Açtığınız pencereden girecek kava yine dünkü hava, göreceğiniz ağaçlar yine dünkü ağaçlar. Hayır, etrafınızda değişmiş, size bir yenilik müjdeliyan hiç bir şey yoktur. O kadar ki, dillerini anlasak, kedimizin, köpeğimizin bizim o gün her zamankinden başka bir hal almamıza şaştıklarını duyarız.

Edinilmiş hisler... İkinci kânunun ilk gününde bize birtakım başkalıklar sezdiren onlardır ama, bundan şikâyet edebilir miyiz? Her sevincimizin, her kederimizin, her bezginliğin ve her ümidin kaynağı onlar değil midir? Hasılı bizi biz eden onlar değil midir? Günler, yıllar biribirine benziyedursun; varsın hava, ağaçlar değişmesin... Biz kendimizi, insan elile yapılmış takvimin son yaprağını koparırken, ümidlerimize, korkularımıza bırakalım.

Bir yıl daha geçti...

Birinci kânunun son günü ile ikinci kânunun ilk günü arasındaki o ölçülmez ânda, kafalarımız içinde neler geçtiğini vüzuh ile kavrıyabilir miyiz? İtiraf etsek de.. etmesek de, yaşıyacağımız günlerin azaldığı düşüncesi bizi üzer. Ölümü soğukkanlılıkla, hatta istiyerek bekliyenler varmış!... Fakat bunlar o kadar azdır ki, hesaba katmağa değmez. Çoğumuz yaşamağı isteriz; oysaki her geçen gün, her geçen yıl... Hayır, yılbaşı gecelerinin şenliğe vesile edilmesinin, kendimizi avutmak için olduğunu sanmıyorum.

O ölçülmez ânda kafalarımızda geçenleri vüzuh ile kavrıyabilsek, ancak ümid ve korku ile yoğurulmuş oldukalarını görürüz: onlarda keder ve hüzünden iz bulamayız.

Ümid ve korku dedim, sadece ümid diyebilirdim, çünkü korku da tersine bir ümid değil midir? Ölümü istemiyen insan günlerin, yılların akıp geçmesini ister; çünkü hayat geçmiş veya geçmekte olan ânda değil, gelecek ândadır. Hayat daima bir hareket, öne doğru bir atılıştır. Bahtiyarlara: «Ey zaman, dur!» dedirten şairin sözüne inanmıyorum. Kimse, bilhassa bahtiyar olanlar zamanın durmasını istemez, çünkü bahtiyarlık da gelecek günler için beslediğimiz ümiddedir. Yılbaşı gecelerinin şenliğe vesile edilmesi, kendimizi avutmak için değildir; biz o geceler gerçekten seviniriz, bir yılın gecmiş olmasına, zamanı arkamızda bırakmış olmamıza seviniriz.

Bir yıl daha geçti...

Günler günlere, yıllar yıllara benzer dedim, yalan söyledim. Hiçbir gelecek gün, geçmiş güne benzemez; o, öbüründen farksız olabilir, aynı bavayı getirip.. aynı ağaçları aydınlatabilir. Fakat siz, ben, dünkü siz, dünkü ben miyiz? On yıl önceki kendimizi hatırladığımız zaman âdeta bir yabancı görmüş gibi olmuyor muyuz? On yıl sonra da bugünümüzü öyle hatırlayacak, kederlerimize de, sevinçlerimize de belki omuz silkeceğiz. Halinden en memnun insan da yine değişmeği ister. En büyük şikâyetimiz, her gün aynı hareketleri yapıp, aynı sözleri söylemeğe mecbur olduğumuz zaman yükselen şikâyetler değil midir? Evet, hiçbir ferd için mütemadiyen değişmek, her gün başka olmak kabil değildir. Zaten değişme, atlamalarla olur; günlerce, bazan yıllarca aynı halde kalır, birdenbire başkalaşırız. Fakat içimizde her gün, bir gün öncekinden farklı olmak iştiyakı vardır. Her güne, her aya, her yıla ayrı ayrı adlar verilmesi, acaba bu ebedî değişme iştiyakından gelmez mi?

Bir yıl daha geçti...

Yeni yılınız size güzel değişmeler ümidi getirsin. Boşa çıksa da ne olur? Asıl saadet ümidde değil midir?.. ve her değişikliği ümid ettikçe, içimiz değişmiş sayılmaz mı?

Nurullah Ataç

Şimdi elinde, çıkması için kendisine yardım etmiş bir sermayedardan kaçırılmış, bir mecmua iskeleti vardır.

O, "mecmuasının" sahifelerinde, gündelik gazete sahifelerinde doyamayan tecavüz hırsını yatıştırmak serbestisini bulur.

Fakat "mecmuasında" yaptığı iğrenç ve gülünç saldırışlar, bütün okuyucularda nefret uyandırmıştır.

Ve bu nefret, "mecmuasını" mukadder akıbetine hayli yaklaştırmaktadır.

Bu akıbeti önlemenin tek çaresi, ne pahasına olursa olsun, gölgesine sığınılabilecek bir şişkin göbek bulmaktadır.

İşidiyaruz ki, hem onun Galatasaray aleyhine yaptığı şantajı sadakasız çevirmemek, hem de icabında kullanılabilecek bir "saldırıcı" bulundurmak isteyen "Güneş" rüesası, bu zatın mecmuasını satın almışlarmış!...

5 — Bu "Güneş" gibi aşikâr olan menfaatlerden en küçüğü bile, bu demagoji kahramanını harekete getirmeğe kâfidir.

Fakat, onun bu işte, bütün diğerlerini gölgede bırakan bir menfaati daha vardır:

Bu biçare zat, hudutsuz mahrumiyetlerinin acısını, kuru bir şöhret temini ile telâfiye çabalar. Bu gayretle, tulûat kumpanyalarının el ilânlarına dahi imza atan bu zatı muhterem, adının tek defa anılması uğrunda, en gülünç sıfatları bir şeref çelneği gibi taşıyabilir.

O, Galatasaraya; Galatasaray düşmanlarını bile tiksindirecek şekilde tecavüz etmekle, bu arzusunu da doyurmak gayesini gütmüştür.

Ve bu beş maddelik menfaat kanunile köpüklenen ağzına biriken salyaları boşaltırken, yüreğinin ezelî tabansızlığını da açığa vurmakta.. parlak cümlelerde verilmiş rüşvetlerle, yukarılara yaltaklanmaktadır!

Bütün bunlar; bu iğrenç menfaat kavgasında herhangi bir fikir davasının yer bulmadığını gösterir sanırım!

Bu zatı muhteremin "meşkûk olmayan mahdut taraflarından birisi de" bu tecavüzlerine bir "fikir davası" süsü vermekle neyi önlemek istediğidir!

Ben onu, çoktan aşdığı bu "had" de susmağa davet ediyorum.

Eğer beylik kurnazlığını gösterir de bu çok sabırla geciktirilmiş ihtarı bir "sokak tehdidi" şeklinde tefsire kalkışırsa, cevabını yine alacaktır!

Fakat, o takdirde kelimelerime, onun basis menfaatler kaygusıyle geveledıği yaveliklerine müessir olabilecek "Doz" u vermek mecburiyetinde kalacağım!

Galatasaray Lisesi Mezunlarından
Tevfik Daniş

ÖZYURD KAPISINDA

AYŞE DESTANI

★

YAZAN:

Muazzez Kaptanoğlu

***

Ön Söz

Bu destanın ilk sesi bana, Marmaranın kollarına sığınmış yeşil çiftliğimizde geldi. Minik bir çocuktum o zaman; yeller onun seslerini kulaklarımda, renklerini gözlerimde, urunçlarını (vecid) kalbimde sakladı... Ve bir gün gördüm ki içimde bu renkler, bu sesler, bu urunçlarla büyük bir destan örülmüş. Onu ben, hayır ben değil duygularım, hislerim, düşüncelerim farkına varmadan yavaş yavaş toplamış. Ayşeciklerin içli sevgileri, derin acıları, sonsuz özlemeleri onu öyle ince işlemişti ki!..

Ben, uzun yıllar onun seslerini, nağmelerini; öykülerini dinledim.. onun içinde doğdum. Onun içinde büyüdüm. Bana yazı yazmak hissini ilk olarak lâcivert dağların, yeşil kırların, çiçekli bahçelerin, hırçın denizlerin Ayşesi verdi.. Ve ben ilk olarak onun acısını onun sevincini yazdım. Bugün, yıllarca dinlediğim bu destanı, beni okuyanlara da dinletmek istiyorum. Çünkü onlar köylerin Ayşesini.. kuşların bestesini, derelerin sesini dinlerken; özyurdun derin şiirini duyacak, ve bu şiir içinde doğup büyüyen Ayşeyi tanıyacaklardır. Ben de yurdun ve Ayşelerin işlediği bu destanı, bozmadan, kısım kısım bu sahifelerde onlara dinletmeye çalışacağım...

∴

Ayşe Ninenin Özlemi

Yeniköye doğru gidiyoruz. Öküzlerin sürüklediği arabanın, bozuk yollarda sıçrayarak meydana getirdiği sarsıntıları unutmak ister gibi, etrafıma bakıyorum.. Sarı gözlü ak papatyaların süslediği çayırlardan, nefti fundalık kümelerinin dizildiği bayırlardan geçiyoruz. Ayşe Nine beni oyalamak ister gibi, bir köy şarkısı tutturuyor:

Gel ağam gel ki dinsin yüreciğimde sızım!..
Gel ağam gel bu köyde sensiz ben çok yalnızım.

Dalgın gözleri uzun yılların ötesinden bana dönüyor.

— Dinle bak aslanım! gördüğün bu

bayırlar, bu türküyü öyle çok dinlediler ki!. her başlayışta benimle beraber yanlışsız çağırırlar.

Ggözlerim, tan yerine doğru koyulaşan yeşilliğe uzanıyor. Sesin, dalga dalga uzaklaşıp gittiğini görüyorum sanki!.. Boş bayırların sonundaki kurşun renkli kayalara çarpıp, ayni içli duyumla bize dönüyor. Ve kırlar ayni türküyü hep bir ağızdan söylüyorlar:

Gel ağam gel ki dinsin yüreciğimde sızım!..
Gel ağam gel bu köyde sensiz ben çok yalnızım.

Bu seste yılların özlemi, bu seste yılların sevgisi, bu seste ne bileyim ben.. Bu ses öyle derin anlamlarla dolu ki!.. Gözlerimi kapayorum, Ayşe Ninenin henüz bilmediğim yaşayışını bulmağa çalışıyorum. Gözlerim: muhayyelemin işlediği yeşil bir dere kenarında, ağasını çağıran ıslak gözlü bir köy kızını bulmak ister gibi dolaşıyor. Kulaklarım uğulduyor, kulaklarımdaki bu uğultu içli bir özleyiş gibi yüreğime doluyor.

— Uyudun mu ki güzel kızancığım?..

Silkinerek gözlerimi açıyorum. Gülmeğe çalışarak, onun derin esrarlı gözlerine bakıyorum. Bu nineciğin güzel olarak yalnız gözleri kalmış. Öyle renkli, öyle ışıklı gözler ki bunlar... içimdeki sonsuz merakla onların derinliğine dalıyorum.. geçmişteki yaşayışından bir iz bulurum diye!. Bunu anlamış gibi:

— Az gayretli ol gayri yaklaştık!..

Ve elindeki övendire ile öküzleri iterek bağırıyor:

— Haydi tosunum, gayret ceylanım!..

Öküzler sık adımlarla koşarken, bozuk yollar üzerinde sıçrayan araba, yeşil ve lâcivert çerçeve içine sığınan ak badanalı köy evlerinin arasına giriyor.

⁂

Kızıl ışıltılı pembe bir akşam.. Defne dallarının, yabani hanımellerine ve akşamsafalarına sarılarak kucakladığı yeşil bir çardak... Batan güneşin kızıllığı ile yaldızlanan tertemiz bir hasır... Önümüzde; tahtadan yapılmış alçak bir iskemle üzerinde, dumanları tüten mis kokulu sütlerimiz ve biz; Ayşe Nine ile karşılıklı oturmuş yumuşak şilteler üzerinde araba sarsıntısının yorgunluğunu dinlendiriyoruz... Hava, içi saran yabani dağ çiçeklerinin kokularile dolu.. Ben merakla ninenin başlamasını bekliyorum. O, gözlerinde yıllarca özlediği ağasının gölgesile, anlatıyor:

— Yeniköyün güzel gözlü Ayşesi derlerdi bana. Yaşım onsekizdi.. yollarda rastladığım delikanlılar, yanık maniler atarlar; benim için yandıklarını söylerlerdi. Benimse hiçbirinde gözüm yoktu.. ısıtamamışlardı içimi. Bir batı, Coşkunların Fatmasile çeşmeye gitmiştik. O, yavuklusu Hasanla karşıki fındıklığa daldı. Destileri yalağın kenarına bıraktım. Bir taşın kenarına oturup düşünceye daldım.. içimde bilmediğim bir kaygu vardı. Benim de fındıklıkta dolaşacak bir yavuklum olmadığına esefleniyordum gibi... Bu esefle öyle dalmıştım ki köyü, çeşmeyi, herşeyi unutmuştum.

— Güzel kız!.. yüreciğim yandı, pamuk elinle tasını doldurup verir misin bana?

Sıçradım, ödüm kopmuştu.. Baktım yalnız iki kor gibi göz görebildim. Yüreğim birden ateşlenip yandı sanki.. öyle yavuz delikanlıydı bu!.. Tasımı doldurup verdim. Kana kana içti, ve kor gözlerindeki kıvılcımlarla gülerek söyledi:

— Var ol, ellerin dert görmesin...

Şaşırarak mırıldandım:

— Ne olur ki ağam bir tas sudan...

O, kor gözlerindeki kıvılcımlarla tekrarladı:

— Ağam.. ağam!.. - ve sonra hızlı hızlı sordu - adın ne senin? . bu köyden misin sen?..

— Adım mı? dedim; benim adım Ayşe. Köyüm bu köydür.

— Anan baban var mı senin Ayşe!

— Yok!.. bir nineciğim var.. onunla oturuyoruz kulübemizde. Babam, ben küçükken cenkte, anam ise onun derdile evde ölmüş.

O, ta gözlerimin içine bakarak sordu:

— Peki Ayşecik, doğru söyle bana, yavuklun var mı senin?.. Ha!.. seni seven bir yavuklu!..

İçimin ateşi yüzüme vurdu. Gözlerim bilmeden fındıklığa daldı. İçimi çekerek:

— Yok dedim; yavuklum da yok benim..

Güldü. Kar gibi dişlerini göstererek güldü. Büyük ellerile ellerimi tuttu. Kendine çekti beni.. ürküntü yoktu içimde. Büyük bir ferahla başımı büyük göksüne dayadım. O, usulca kulaklarıma fısıldadı:

— Senin ağan olayım ben, Ayşe.. demin bana ne güzel ağam dedin.. ister misin ha!.. de bana Ayşecik, ister misin ağan olayım senin!..

— Ağam?!. benim ağam?!.. dedim.. Bunu ben demedim, içim söyledi; yüreğim söyledi. Ve onun dudakları saçlarımda gezerken, kor gözlerile içimdeki ateşi alevlendirip:

— Bekle beni Ayşe!. dedi.

Görünmez oldu yollarda..bir kuş gibi çırpınıyordu yüreciğim. Fatma geldi. O da sevinçli idi. Bana yavuklusunu anlatıyordu, ve esefle: "Yazık Ayşe! senin de bir yavuklun olmalıydı,, dedi. Ben gülüyordum; ağa mı görerek, onun kor gözlerini düşünerek gülüyordum. Destilerimi alıp döndük köyümüze; bizim köyden değildi o. Adı ne idi? Nereden gelmiş; nereye gidiyordu? bilmiyordum bunları. Yalnız benim ağamdı o, ve bana yıllarca beraber imişiz gibi yakındı. Yaşayışım değişmişti. Hayır yaşayışım değil, sankilim acun değişmişti. İçimde her dakika taşan sevinçli bir duygu vardı. Seviyordum onu. Canım gibi, canımdan çok...

. . . .

Uzatmayayım aslanım. Bir ay ağamla kuşlar gibi kırlarda, bayırlarda dolaştık. Melek gibi idik ikimiz. Yalnız köyün yavuklularından değil, Acun yavuklularından da başka idik. Her akşam ağam Yeşilpınarlarda ellerimi elleri içine alır.. kor gözleri gözlerimde, uzun uzun pınarın sesini.. kuşların türküsünü, esinin yapraklarda çırpınışını dinlerdik,.. konuşmazdık biz.

Nihayet bu renkli akşamlarımız karardı. Cenk vardı. Yurda düşmanlar üşüşmüştü; ağam da onları kovmağa gidecekti elbet. Fakat bu gidiş çok acı idi. Beni korkutuyordu. Bu günlerde bir gün ninem de ikimizin kolları arasında öldü. Çok geçmeden bir akşam köyde davullar çaldı. Delikanlılar toplandı. Cenge gidilecekti. Öyle bir gidişdi ki bu!. Gelmiyeceklerdi gayrı; bunu onlar da, biz de biliyorduk. Fakat ne yapabilirdik?. yurd içindi!.. O da giderse, köyde çok yalnızdım. Zaten başka köyden yavuklu seçtim diye dargındı köylüler bana.

Darılsalar da, darılmasalar da ağamdan ayrılmazdım. Bir akşam, beraber oturduğumuz pınarın başında ağlıyordum. Ağam geldi. Onun da gözleri ıslaktı:

— Ayşe!.. dedi. Benim Ayşem ağlama, düşün.. düşman, yurdu sarmış. Hep delikanlılar, hep onları kovmağa gidiyoruz. Bunun için ağlanmaz. Senin baban, benim babam da yurt için öldüler. Eğer onların oğulları yurt için ölmekten sakınırsa, onların kızları yurt için ölmeğe gidenlerin ardından ağlarsa, rahat yatmazlar onlar taşsız ve belirsiz mezarlarında!.. Ruhları acı duyar. Hem bu gidiş yalnız yurt için de değil Ayşe. Düşün düşman girerse benim Ayşemi rahat bırakır mı? Onların kölesi, tutsağı olmaz mıyız?..

— Git ağam. Git!.. dedim.. Fakat beni de bırakma. Ben de geleceğim.. Hem ninemin arabasile yüklerinizi götürürüm.

O durdu, düşündü: «olmaz» demek istedi. Fakat ben de bu yurdun kızıydım. Canımdan çok sevdiğim ağamı, onun için ölmeğe gönderirken kendimi düşünecek değildim ya!. Bunu anlamış gibi:

— Olur Ayşem!.. dedi. Sen de gel. Fakat iyi düşünü. Bu gidiş pınara gitmeğe benzemez. Su doldurmağa değil, ateşe ölmeğe gidiyoruz.

(Arkası var)

GÜNAH GÖNÜLLÜLERİ

Ben macerayi Ruşen Suadır ağzından dinledim. Güya bir akşam bara gitmiş. Barın tenha bir köşesinde, yırtık ve şıllık konsomatris'lere benzeyen bir kadın görmüş.

Garsondan hüviyeti hakkında malûmat istemiş. Garsonun söylediğine nazaran kadın bara gireli üç gece oluyuormuş!

Bir delikanlı ile sevişmiş ve ailesinin mümanaatine rağmen hayatını onunla birleştirmiş. Hem de nikâhın kıyılmasını beklemeden...

Fakat birkaç ay sonra delikanlı onu yüzüstü bırakıp kaybolmuş.

Onun yüzünden ailesile de bağını koparan kadın, yapyalnız kalmış. Ve arkadaşlarından birinin delâletile barda çalışmağa mecbur kalmış. Fakat o hayata bir türlü alışamıyormuş. Garson:

— Eğer terkos künkleri bunun gözlerine yerleştirilseydi, İstanbul susuzluktan kurtulurdu! diyormuş.

Çünki kadın, huysuz, hastalıklı çocuklar gibi vara yoka gözyaşı döküyormuş.

YAZAN:
M. S.
№: 22

Ruşen Suad bittabi bu masala inanmış. Hattâ haylı da içlenmiş.

Biraz konuşunca, kadının o batak âlemde yaşayamıyacak bir has bahçe çiçeği olduğunu anlamış. Sofradakilerden biri, yayık ağzının yağlarını kirli peşkire içirerek, hikâyenin sonunu, hikâyeyi anlatanın müstehzi edasile tamamladı:

— Ve has bahçenin gülünü, bataklıkta kuruyup solmaktan kurtarmış!

Bir diğeri, yayvan yayvan güldü:

— Eğer bu kabil masallara inananlar biraz çoğalsaydı, dünyanın bütün sürtükleri kaldırımdan kurtulurlardı.

— Evet... Çünki kendilerine bakarsan hepsi de hazreti Meryem kadar temizdirler. Hepsinin hayatında erkeğin alçakça ihanetile biten ilâhî bir sevda vardır. Hepsini o hayata önüne durulmaz sefaletler, hükmedilmez tesadüfler sürüklemiştir. Hepsi de insanların hayvanlığına, ve cemiyetin insafsızlığına kurbandırlar. Hepsi de masum, hepsi de suçsuz, hepsi de mazur, hepsi de manen namuskârdırlar... Ve buna, kendilerini inandırmışlardır.

Halbuki eğer her sefalet çeken, ihanet gören, insanların hayvanlıklarına, tesadüflerin tuzaklarına ve cemiyetin insafsızlıklarına uğrayan bütün kadınlar, kurtuluş yolunu umumhane kaldırımlarında bulsa'ardı, dünyada vücutları ücrete tâbi olmayan kadınlar parmakla gösterilecek kadar azalırdı.

Bence oralara düşenler, oralara düşmek istidadile doğmuş olanlardır.

Kahbelik, bazı kadınlarda, insanlardaki sanat kabiliyeti gibi, musiki kabiliyeti gibi, kâşif kabiliyeti gibi, cinayet ve fazilet kabiliyeti gibi irsîdir.

Ve tıpkı sanat kabiliyeti gibi, musiki kabiliyeti gibi, kâşif kabiliyeti gibi, cinayet ve fazilet kabiliyeti gibi zamanı gelince herşeye rağmen inkişafa mahkûmdur.

Cinsî ihtiyaç; sefalat, tesadüf, kahbelik, istidatlarının inkişafını önleyememiş kadınların icat ettikleri birer bahaneden ibarettir. Zira eğer öyle olmasaydı cinsî ve maddî ihtiyacın azamîsi içinde yaşayan kadınlar içinde, melâike kadar temiz kalabilenler çıkamazdı. Ve dünyada mevcut her iyi sanılan şeyin refahına boğulmuş kadınlar, kahbelikte Elizabetleri gölgede bırakmazlarıdı.

Kahbeliğe düşenler, Günaha gönüllü doğmuş olanlardır. Ve Günah gönüllüleri-

ni, müşteki göründükleri fuhşa, ne vefa, ne servet, ne sevgi, ne de hiç birşey töybekâr edemez...

— Yani Ruşen Suadın lâhik kapatması, ve müstakbel zevcesi birgünah gönüllüsü müdür?

— Tabiî... Çünkü o kadar genç bir kızın, sevgi denilen masal uğrunda, anasına, babasına dirsek çevirebilmesi, ve sonu belirsiz, bir maceraya hiç düşünmeden atılabilmesi, ancak, günaha karşı insiyakî bir gönüllülük duyabilmesile mümkündür.

Ve onda ölmiyecek, geçmiyecek, solmıyacak olan biricik sevgi, «günâh aşkı» dır.

Onun içindeki «Günah aşkı», tabiatın tam çaresini bulamadığı illetler gibidir. Tedavi olunuyor gibi görünür. Fakat şifa bulması imkânsızdır.

Çünkü günaha gönül bağlamanın mikrobu, içinde yaşadığı uzviyetten önce ölmez...

O ânda omuzumu bir el kavradı. Ve haylı değişmiş aşina bir ses, sarhoşun hayli uzayan garip felsefesini kesti:

— Doğru söylüyor bu arkadaş... size öğüdüm olsun. Orospuluk uçurumunun kenarında bir kadın görürseniz, bırak düşsün.. bırakın düşsünler... Çünkü kurtaracağınız mahlûk sizi orospuluktan daha derin ve sarp bir uçuruma sürükler...

Başımı kaldırdım. Ve hırtpırt kılıklı bir yabancının kanlanmış gözlerile karşılaşdım.

O omuzumu eyice sarstı:

— Tanıyamadın mı? İyi bak... uzun uzun bak. Başka türlü tanıyamazsın. Çünkü gözlerim aynalara ilişince, kırk yıllık suratım bana bile yabancı geliyor.

Biraz dikkat edince onu... o sakalları dört parmak uzamış, yırtık yakası kirden bir faşist gömleğinin rengini almış, soluk kıravatı yana kaçmış, ve dağınık saçları yana yığılmış yağlı şapkasının kenarlarından taşmış lekeli, ütüsüz esvaplı serseriyi hep birden tanıdık.

Ve bu seçiş hepimizi de o kadar şaşırtmıştı ki, müthiş bir cürüm işlerken yakayı ele vermiş kimseler gibi dillerimiz düğümlenivermişti...

Gözlerimden ayrılmıyan gözlerini açtı:

— Tanıyamadın mı daha?

Sonra sofradakileri birer birer süzdü:

— Tanıyamadınız mı hâlâ Ben yahu... benim... Celâl... (×) gazetesi neşriyat müdürü. İki aydır izinle dolaştığını, balayı geçirdiğini sandığınız Celâl...

Sonra onların ağız açmalarını beklemeden kulağıma eğildi:

— Bu meyhaneye konturatla bağlı değilsin ya?

Onun, anlaşmadığını, hoşlanmadığını, hatta selâmlaşmadığını bildiğim masa arkadaşlarile beraber oturmak istemediği anlaşılıyordu.

Onunla aramızda, seyrek tesadüflerimize rağmen ilerlemiş, resmî, fakat çok samimî, garip bir yakınlık, bir dostluk vardı.

Kafasını uyuşturan içki onu bu gece lâübalileştirmişti. Bana ilk defa:

— Sen! diye hitap ediyordu.

Kimseye açılmamakla tanınmış olan Celâl, beni gördüğü zaman ısrarla yakalar; muhitinin iğrençliklerini anlatır, içini dolduran bütün şikâyetleri, dertleri dinletirdi.

Onunla görüşmiyeli haylı zaman olmuştu.

Onun, hayatını intizama soktuğunu, bir genç kızla seviştiğini, ve onunla bir köşeye çekildiğini duymuştum.

Anlatanların onunla burjuva taslağı diye eğlenmelerine rağmen, dinlediklerimi Celâlin lehine saymış, memnun olmuştum.

Ve ilk karşılaşmamızda karşımda, eski ve nisbî derbederliğinden tamamen kurtulmuş bir Celâl bulacağımı ummuştum.

Celâlin, bu umuşumla tam bir tezat teşkil eden vaziyeti, baktıkça, düşündükçe merakımı artırıyordu.

O:

— Haydi! dedi, bir geceni de benim için feda ediver... Ve, onu hiçbir şey söylemeden hayretle süzen meslekdaşlarının yüzlerine bile bakmadan uzaklaşırken, elimi sıktı:

— Seni dışarıda bekliyorum!

Celâlin hali, etrafımdakilere Ruşen Suadı çoktan unutturmuştu. Onlar kehanetlerini, felsefelerini, tahminlerini Celâlin hayatı ve vaziyeti etrafında yürütmeğe başlarlarken, hesabımı gördüm.

Dışarıda Celâl koluma girdi:

— Vakıa, bir serseri ile kol kola dolaşmak senin haysiyetini hayli kırar. Fakat korkma. Ortalık bu haysiyetsizliğini gizleyecek kadar karanlık, ve tenha...

Sonra, köşedeki bakkalın önünde durdu.

— Şuradan öteberi alalım da bize gidelim!

Celâlin «bize» dediği yer, Sirkeci otellerinden birinin, helâ arkasında, ve küf kokulu bir odası idi.

O, aldığı yarım kiloluk rakıyı, peyniri, ekmeği, ve zeytinleri sararmış bir gazete kâğıdile örtülü tahta masaya yerleştirirken:

— Sana, dedi, seninle konuşmağa öyle ihtiyacım var ki... dünyanın ortasında, Robenson kadar yalnızım. Ve içimde, bir aşina göze göstermek istediğim bir koca kâinat saklı...

Portatif bir dünya kadar çabuk kurulmuş, ve çabuk yıkılmış koca bir kâinat...

Odadaki tek sandalyeyi altıma vererek, masanın önündeki karyolasının kenarına oturdu:

— Bu kötü dekor içinde, bu sefil sofra başında dert değil, saz bile dinlenmez...

Fakat dert, insanları küstahlaştırıyor ve bütün kaidelerle lâübalileştiriyor, azizim.

İhtimal beni dinledikten, içimin dolgunluğunu gördükten sonra, boşanmak ihtiyacımın hudutsuzluğunu anlarsın; ve içimi boşaltabilmek için sana bu işkenceyi çekdirmeyi bile göze alışımı biraz mazur görürsün.

Çalkaladığı tek bardağı bana uzatarak, kapaksız ve ağzı kırık surahiyi önüne çekti.

— Ben surahile içerim..,

Ve dibine avucu ile vurduğu şişeden, önündeki kenarı kırık, tabağa rakı doldurdu:

— Sofranın teşkilâtı pek garip amma kusura bakma... Ben kedi gibi tabaktan içeceğim, sen serseri gibi şişeyi dikeceksin...

Ve çukur tabağı, ılık çorba içer gibi başına diktikten sonra, caketinin koluyla ağzını sildi:

— Neresinden başlayayım, bilmiyorum ki?.. Neresinden, ve nasıl başlayayayım...

***

Ve az sonra, hatıralarını tasnif eden Celâldan, defterinden okuduğum bütün macerayı dinledim.

Son satırları yazışından sonra, bir gazete işi için İzmite gitmek mecburiyetinde kalmış.

Üçüncü gün döndüğü zaman, Hicranı evde bulamamış. Binnaz hanım, Hicranın, bütün eşyalarını toplayarak Eminle beraber gittiğini haber vermiş.

Kafasile değil, duygularile konuşan Celâlin, bazen isyanla.. bazan ıstırapla, bazan nedametle, bazan nefret ve bazan kinle kırışan yüzünde; bazan yaşaran, bazan kısılan, bazan kararan ve bazan parlayan gözlerinde, usta bir facia aktörünün başaramayacağı mana'ar çizgileniyor, okunuyor, beliriyor, siliniyordu.

Bir insan yüzünde, manevî haletlerin bu derece tenevvüle ve belâğatle in'ikâsını görmemiştim.

Onun o geceki yüzünü, o geceki sesini, ömrüm oldukça unutmayacağım... Unutamayacağım.

Hicranın Eminle gittiğini duyduğu ândaki düşüncelerini ve duygularını anlatırken, birden susdu.

Yüzünde, bir insan yüzünde sezilebilecek acı tebessümlerin en zehirlisi belirdi:

— Ne hacet... fazla söze ne hacet... Onu öğrenmenin kafam, yüreğim, sinirlerim, hayatım üzerinde uyandırdığı tesiri şu ândaki vaziyetim kâfi derecede belâğatle anlatamıyor mu ki?

Bir öksürük silsilesini savuncaya kadar, damarlarının olanca kanı yüzünde birikmişti:

— Tepemden tırnağıma kadar perişanım. Fakat bu gözle görülen, elle tutulan perişanlık, içimin gözle görülemeyen ve elle tutulamayan perişanlığı yanında hiç kalır...

Ufak pencereyi örten perdenin koca yırtıkları arasından süzülen şafak ışığı, yumurta boyundaki ampulün kör aydınlığını içmiş, ve odayı kirli bir mavilikle doldurmuştu.

Celâl, çukur tabağı bilmem kaçıncı defa başına dikti:

— Bilmiyorum bütün bunları sana niçin anlattım? İhtimal insanlar sade refahlarını, servetlerini, güzelliklerini, saadetlerini değil, sefaletlerini, ıstıraplarını, zavallılıklarını da teşhir etmek istiyorlar. Fakat ben, sana bu kadar açılmaklığımda bir başka sebep daha görüyorum. İnan bana ki, en mağrur insanlar için bile, acınmak bir ihtiyaç.

Fakat insanların, bu daima duymaz göründükleri, hatta nefret duyduklarını söyledikleri ihtiyacı açığa vurabilmeleri için, benim kadar acınacak hale düşmeleri lâzım.

Lâzım, iyi, nadir ve büyük bir meziyet olduğu söylenilen samimiyet, muhakkak ki fena şey.

İnsanlar, biribirlerinin içlerini, gizli taraflarını, küçüklüklerini, sakatlıklarını anlayabilmek için; biribirlerini samimiyetinin bir meziyet olduğuna kandırmaya çalışmışlar.

Bu, tıpkı çocuk kandırır gibi birşey; tıpkı kurnaz bir müstantikin, alık maznunu söyletmek için af vadetmesi gibi birşey...

İşte ben... acınmak isteğinin insanlarda bir ihtiyaç olduğunu söyledim. Bunu itiraf samimiyetini göstermeseydim, senin gözlerinde bu kadar güçülmiyecektim.

Fakat ben, yalan söyleyip te yükselmeğe, samimî davranıp da küçülmeği tercih ediyorum.

Hem, kendi gözümden düştükten sonra, senin gözlerinde, insanların gözlerinde küçük düşmüşüm ne çıkar?

Benim senden bir ricam var... Ben, kapısını çekip çıktığım apartmana aylardır uğramadım.

Apartmanın bir senelik kirası verilmiştir.

Bu itibarla, halen benim tahtı isticarımda bulunduğuna kaniim.

Binnaz hanımın hâlâ orada oturap oturmadığını bilmiyorum. Fakat oraya, başkalarının girmediğine kaniim.

Celâl, sigara tabakamın arkasına, apartmanının adresini yazdı:

— Binnaz hanım evdeyse mesele yok. Eğer kapı açılmazsa, Apartman sahibi üst kattadır. Ve anahtar ona bırakılmıştır. Ben sana ona hitaben bir mektup veririm. Anahtarı alır ve apartmana girersin.

Oradaki eşyaları ister al ister sat, ister yak. Beni alâkadar etmez. Çünkü bundan sonra, bir ikinci yuva kurmağa niyetli değilim.

Oradan bana yalnız bir şey getirmeni istiyorum: Yatağımın yanındaki dolabın sürmesinde duran hatıra defterimi....

Cebinden çıkardığı bir anahtarı bana uzattı:

— İşte hayatımın anahtarı...

Bugün, onun sahifelerine yazdıklarımı düşündükçe ben bile gülüyorum.

O satırlar, onları duyarak, inanarak karalamış olana bile gülünç görünürse, var kıyas et...

Onun içindeki facianın, yabancı ellerde istihza mevzuu edinilmesine mani olmak istiyorum.

Hele o satırların, «onlar» tarafından alay vesilesi edinilmesi ihtimali, benim için, o defterdekinden daha büyük bir facia...

*
* *

Apartmanın kapısını açan kadını tanımakta hiç güçlük çekmedim. Ve bu ummadığım karşılaşış beni âdeta irkiltti.

Meraklı gözlerile, gözlerimden kim olduğumu, ne istediğimi söylemekliğimi isteyen bu kadını bir başka yerde görseydim kolay kolay tanıyamazdım.

Çünkü kısa aylar, sahneden ve uzaktan tanıdığım Hicranın da yüzünden, uzun yılların izlerini çizerek geçmişlerdi:

— Yanılmıyorsam, dedim, Hicran hanımsınız?

O, bütün «Meşhur» lar gibi, bir yabancı tarafından tanılışına şaşmamıştı:

— Evet efendim!

— Bendeniz muharrir M. S. !.. Celâl size benden bahsetmiştir sanırım!

— Evet efendim. Sizi sade Celâlin ağzından değil, yazılarınızdan da tanırım!

Gerileyerek yol verdi:

— İçeri buyurmaz mısınız?

Onun peşini takip ederken ziyaretimdeki hakikî maksadı anlatup anlatmamakta mütereddiddim.

Fakat oraya gidişimi başka nasıl, neyle izah veya tevil edebilirdim?

Hele salona girer girmez Hicranın, oturmamı bile beklemeden; Celâlden haber soruverişi, karar vermekte duyduğum güçlüğü arttırdı. Hicranı, bırakıp kaçtığı bir erkeğin evine döndüren sebep ne olabilirdi?

Celâlin vaziyetini niçin bu kadar merak ediyordu?

Onu az zamanda çökerten ıstırabın mahiyeti neydi?

Apartmana ne zaman gelmişti? Birleştiği erkekle geçinememiş miydi? Celâli bırakıp kaçtığına pişman mı olmuştu? Yoksa onu orada buluşumun tahminlerimden hiçbirine uymayan büsbütün başka bir sebebi mi vardı? ve bu sebep ne olabilirdi?

Bütün bu soruların cevaplarını bulamamak, dilimi bağlayan düğümü daha körleştirmişti.

Bu suallerin cevaplarını anlamadan söze başlamak bana, geri alınmaz bir adım attırabilir, bir pot kırdırabilirdi!

Altında bir hayat ezebilecek kadar iri bir çam devirmekten sakınmak için Hicranı, hesaplı sorularla kurcalamak lâzımdı. Bunu yapabilmek için de, Celâlle aralarında geçenlerden tamamen habersiz davranmaktan daha müsait çare bulunamazdı.

bu kararla güldüm:

— Ben de sizden onu soracaktım hanımefendi?

Hicran, sinirli sinirli güldü:

— Alay mı ediyorsunuz beyefendi?

Hayret etmiş göründüm:

— Bilâkis!..

— Halbuki Celâl, sizin kendisini çok sevdiğinizden bahsederdi?

— Ben, bunu tekzip edecek bir harekette mi bulundum?

— Benim bildiğim, insan sevdiklerinin hayatile biraz daha yakından alâkadar olur!

— Uzun zamandır ziyaretine gelemeyişimi kast buyuruyorsanız haksızsınız! çünkü burada değildim.

Bu son cevabım Hicrana, vaziyeti bilmeyişimi mazur göstermiş gibi idi. Bu fırsatı kaçırmak istemedim:

— Celâl evde değil galiba Hicran hanım?

Demindenberi ayakta duran Hicran, karşımdaki koltuğa oturdu. Bir dert ortağı bulmanın hazin tesellisi, onun sebebini hâlâ kestiremediğim hırçınlığını yatıştırmış gibi idi. Çok eskimiş, çok bayatlamış bir karahaber vermiye hazırlanan insanların halile:

(Arkası ve Sonu gelecek sayıda)

GENÇLİK

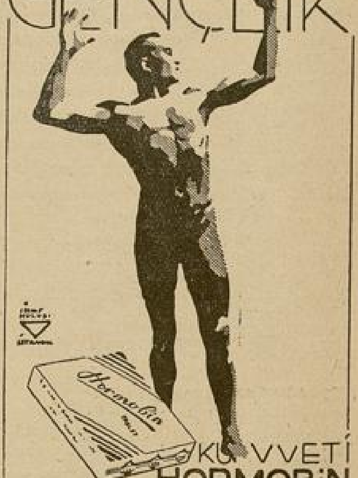

KUVVETİ
HORMOBİN
KUTUSUNDAN ÇIKAR

İKTİDARSIZLIĞI
ve
BEL GEVŞEKLİĞİNİ

giderir, yaşamak neşesini iade eder. Eczanelerde bulunur. İstanbulda fiyatı 150 kuruş. Tafsilât için: Galata-Posta kutusu 1255

HOLİVUT MECMUASINA Cevap

PHOTOPLAY MAGAZINE FOR SEPTEMBER, 1935

PHOTOPLAY MAGAZINE FOR SEPTEMBER, 1935

Is HEPBURN Killing Her Own Career?

The ring-a-round-a-rosy tactics of Katharine may result in another famous case of a star's decline

By KIRTLEY BASKETTE

"KATIE Takes Sock——"
"'Break of Hearts' Cold——"
"Hepburn Opens With That Tired Feeling——"
"'Hearts' Is 'No Dice'——"

With such colloquially colorful but pithy headlines did *Variety*, that shrewd Bible of box-office, record the popular fate of Katharine Hepburn's last picture, "Break of Hearts."

No undue mental strain is required to deduce that its reception wasn't so hot.

At the great Music Hall in New York City, where the same Katie in "Little Women" reaped $110,000 in one week, this year's big Hepburn picture struggled for half that amount. In every "key city"—Pittsburgh, Kansas City, Baltimore, Seattle—all over the nation, to speak in trade terms of the motion picture business, "Hepburn disappointed or Hepburn died.

No actress was ever welcomed to the screen with greater enthusiasm than Katharine Hepburn. And yet, today she is slipping

Still "Break of Hearts," as you know if you saw it, was a good picture. And Katharine Hepburn's performance in it was one of the most brilliant of her career.

Why should the admittedly great actress who was the sensation of last year loom as the outstanding floppo of this? Why should this glorious girl who had them all standing in the aisles a few months ago with her striking art and her vivid personality, flash the same thing, the very same thing, on the screen today and leave the ushers playing solitaire on the empty seats?

Why should Katie Hepburn, who won more new fervent fans and worshipping admirers than any actress in a decade, who leaped out of nowhere to rival Garbo in divine devotion with "Morning Glory," prove to be just that, in the lingo of the race tracks—a "morning glory"—burning up the turf at the start and wilting in the backstretch?

Is something killing her career? Or is she killing it herself? Do Hollywood stars commit career suicide?

Do they hang themselves with their own gayly spun webs of eccentricities — acts — attitudes — poses — temperamental displays? Are they killed by the very people who most want to protect them, because these people subconsciously block their paths?

Like Garbo at M-G-M and Dietrich at Paramount, Hepburn is the "prestige" star at RKO. A Hepburn picture rates right at the front of the program. Her pictures carry a *carte blanche* to be best preparation, production, direction and exploitation that that large organization can muster. Every resource of art, money and brains is beneath her to push her up—up. Yet plainly she is slipping. Figures tell few fibs at the box-office.

The public demands little of its idols—movie or otherwise—these days—except sincerity. [PLEASE TURN TO PAGE 99]

Her film, "Break of Hearts," with Charles Boyer was a good picture. But, somehow, movie-goers didn't bother to go and see it

For a long time Hepburn's worshipping public thought her caprices cute. But now many think she held her one-ring circus too long

38

39

Birinci kânun 1935 tarihli ve 207 ayılı nushanızın ilk sayfasında :

Arabca değil mi?
Uydur uydur söyle:
Katerin Hepburun meselesi

Başlığı altında bir yazı vardır. Kimbilir ne gibi hususî menfaatlerin tesiri altında kaleme alınan, ve muğalatanın bir şaheseri olan bu yazınızı: «... her halde bunları gördükten sonra (Yarım Ay) refikimizin muharriri Türkiyede herkesi Arap yapmaktan çekinir de, uydurmağa çalışacağına, o lisanı öğrenmeğe karar verir„ fıkrasile bitiriyorsunuz. Aklınızca da çok büyük bir espri yaptığınıza zahip oluyorsunuz!...

Evvelâ size şunu ihtar edelim ki (Yarım Ay). bazı mecmualar gibi hiçbir sinema grubu nam ve hesabına neşriyat yapmaz. (Yarım Ay) ın maksat ve gayesi: yerli yazılarımız arasında, Avrupa ve Amerikadaki neşriyattan mühim gördüklerini okuyucularına nakletmektir.

Sizin pek istical ederek: "Arabca değil mi? Uydur uydur söyle„ başlığı altında ilk sayfanıza geçirdiğiniz o hezeyanınızı; bizim bu sayfanın yukarısına dercettiğimiz vesika, ne büyük bir ağırbaşlılıkla.. sarahat ve vüzuhla tekzip ediyor. Ve yüzünüze:

İngilizcedir,
Oku ve inan!..

hakikatini bir şamar gibi vuruyor. (Yarım Ay)da Katerin Hepburna dair çıkan yazı, aynen ve kelime kelime (Photoplay) mecmuasının Eylûl 1935 sayısının 38 - 39 - 40 ıncı sayfalarından alınmıştır. Yukarıdaki kılişe de, bu mecmuanın bahsettiğimiz sayfalarıdır; merak edenler Photoplay'ın Eylûl sayısını karıştırsınlar, bu makaleyi orada, ancak :

Arabca değil İngilizce

olarak bulacaklardır.

Phtoplay'da çıkmış ve bütün dün-

SPOR

1935 Yılının Kısa Bilânçosu:

Atletizm sahasının bir dönüm noktası

1935 yılı atletizm mevsimi zarfında yapılan müsabakalar için bir bilânço vermek lâzım gelirse, atletizim tarihimizde en büyük hareketlerin bu yıl içinde yapıldığını kaydetmek icap eder.

31 Mayısta Taksim stadyomunda yapılan İstanbul atletizim bayramına, Yunanistanın en maruf üç atleti olan Mandikas, Yorgakopolos ve Silasın iştirâk etmesi, atletizm hareketlerimiz için başlı başına ehemmiyeti olan bir hadisedir.

21 eylûlde başlayıp üç gün devam eden altıncı Balkan oyunlarının, ilk defa İtsanbulda yapılmış olması da, atletizim tarihimiz için büyük bir hareket sayılmaktadır.

Beş Balkan milletinin en namdar atletlerini şehrimize toplamış olan altıncı Balkan oyunları, Türkiye atletizm tarihinde büyük ve yeni bir dönüm noktası olarak kabul edilmelidir.

Balkanların büyük bir önem verdikleri atletizme, Balkan oyunlarında düştüğümüz vaziyetten gözlerini açması lâzımgelen teşkilâtın, herkesten fazla iyi bir ders almış olması lâzımdır!

***

Resmî İstanbul atletizim şampiyonasını Galatasaray kulübü kazanmış, Türkiye birincilik müsabakalarını da İstanbul mıntakası atletleri kazanmışlardır.

En büyük futbol maçlarımız

Arkamızda bıraktığımız koca bir yıl içinde futbol sahalarımız da büyük hareketlere şahit olmuştur.

İstanbul lik şampiyonasını Fenerbahçe kazanmış; yine İstanbulda yapılan Türkiye futbol birincilik müsabakasını da çok eski ve güzide bir kulübümüz olan Fenerbahçe, bütün rakiplerini mağlup ederek, kulübünün zafer levhasına yeni bir şampiyonluk daha kaydetmiştir...

İstanbul lik şampiyonasında Fenerbahçe ile başbaşa giden Galatasaray takımı da, Macaristan ve Romanyada muhtelif maçlar yapmıştır.

Galatasaray takımı bu büyük turnede altı oyunun ikisinde galip, ikisinde berabere, ikisinde de mağlup olmuştur.

Memlekette yapılan büyük futbol hareketlerinin başında hiç şüphe yok ki, Sovyet futbolcularının İstanbul, Ankara, İzmirde yaptığı maçlar gelir..

Bir aya yakın bir müddet bir kamp hayatı geçiren futbolcularımız, İstanbulda bir defa mağlup, bir defa da berabere kalmışlardır. Ankarada yapılan maçlar yine Sovyet futbolcularının bir galip ve bir de berabere kalmasile sona ermiştir.

Sovyet futbolcularına karşı en büyük muvaffakıyeti İzmirli futbolcularımız elde etmişlerdir. İlk maçta mağlup olan İzmir takımı, ikinci müsabakayı iyi bir oyunla kazanmak suretile topraklarımızda Sovyetlere karşı ilk zaferi tadan biricik mıntakamızdır.

***

Güreşçilerimiz Balkan şampiyonu oldu

Spor hareketlerimizin başında muvaffakıyetten muvaffakıyete koşan biricik şubemiz de güreş olarak kabul edilmelidir.

Tam dört senedir şehrimizde yapılan Balkan güreş müsabakalarını, Balkanlı rakiplerine göz açtırmadan kazanan güreşçilerimiz, 1935 senesinde de yüksek kudretlerini göstermek suretile, bu şerefi bir defa daha Türkiyeye tattırmış oldular.

Balkan müsabakalarından evvel Viyana güreş takımını büyük bir farkla mağlup

Sovyet takım kaptanı Federasyondan Nüzhet İlyasın elini sıkarken (İkinci Maçta)

Türk Ulusal atletizm takımı

---

yaca okunmuş bir makaleyi (Yarım Ay) muharririnin bir uydurması gibi göstermek, Holivut gibi sinema mecmuası (!) diye geçinen bir mecmua için, ne büyük bir bacalet!..

(Yarım Ay) bir sinema mecmuası olmadığından, dünya sinema mecmualarının hepsini takibe mecbur değildir; öyle iken muntazaman :

Photoplay
Motion Picture
Ciné Monde
Pour Vous

gibi muhtelif sinema mecmualarını getirtmekte ve oradan en canlı hadiseleri okuyucularına nakletmektedir. Holivut ise bir sinema mecmuasıdır. Onun yazıcısı Photoplay mecmuasında çıkan bir yazıdan bihaber kalır, ve bunu Yarım Ayın uydurduğunu iddiaya kalkarak mecmuasının birinci sayfasına geçirirse; ne kadar gülünç ve acınacak bir vaziyete düşer değil mi?

Dünya sinema neşriyatı hakkında bu kadar gaflet ve cehalet gösteren bir sinema mecmuasının, okuyucularına vereceği diğer havadislerin de ne dereceye kadar bitarafane ve hakikate uygun olduklarını, varın bundan kıyas ediniz!

(Yarım Ay) uydurmadı; uyduran Holivuttur !.. Arabcayı, okuyucularına hergün yeni yeni uydurmalar sunmak zaruretinde olan Holivut öğrensin; bizim İngilizcemiz bize yeter!..

eden güreşçilerimiz, geçen yıl içinde muvaffakıyetten muvaffakıyete giden birçok müsabakalar yaptılar. Minder üzerinde yorgunluğun haddi azamisine katlanan güreşçilerimiz, Sovyet sporcularının memleketimizi ziyaretleri dolayısile büyük bir imtihan daha geçirdiler. Yakacıkta 45 gün süren bir kamp hayatından sonra, çok kuvvetli rakipleri olan Sovyetlerle karşılaşan güreşçilerimiz, İstanbulda ve Ankarada yaptıkları müsabakalarda galip geldiler.

Spor varlığımızın en şerefli sayıfaısına sahip olan güreşçilerimizi, ve onların idarecilerini her zaman hürmetle yadetmek lâzımdır!..

* * *

Geçen yıl su sporları müsabakaları çok parlak oldu

Kürek yarışlarını, her geçen sene bir parça daha ileri götürmek suretile, su sporlarına karşı büyük bir alâka uyandıran denizcilik heyetimiz; geçen yıl içinde: yüzme, kürek, yelken, su topu gibi muhtelif müsabakalar tertip etmiş, İstanbul ve Türkiye şampiyonasını büyük bir muvaffakıyetle yapmıştır.

Moda yüzme havuzlarında birçok teşvik, ve nihayet İstanbul ve Türkiye yüzme şampiyonaları yapılmıs, bilhassa İzmir, Ankara, Kocaeli, Bandırma, ve Çukurova yüzücülerinin iştirak ettikleri müsabakalar, İstanbullu yüzücüler tarafından iyi farklarla kazanılmıştır.

İstanbul ve Türkiye şampiyonasında bize üst üste birincilik kazandıran Galatasarayın, ve memleketin en değerli yüzücüsü Halilin burada ismini hürmetle anmağı bir vazife biliriz.

Su topu şampiyonasını, senelerdenberi olduğu gibi, geçen yıl da Galatasarayın olgun takımı kazanmıştır!..

Yenikapı sahillerinde yapılan teşvik müsabakalarile, İstanbul kürek şampiyonasını bütün rakiplerini yenmek suretile kazanan Galatasaraylı kürekçilerden de sitayişle bahsetmek lâzımdır.

Klâsik teknelerde muvaffakıyet gösteren Galatasaraylı kürekçiler, Dolmabahçe ile Beşiktaş arasında yapılan dörtlük klasik tekne Türkiye kürek müsabakasını da kazanmakla, ilk defa yapılan bu müsabakanın da birincilik şerefini almıştır...

Şarpi yarışlarında İstanbul birinciliğini Anadolu kulübünden Şeref kazanmış, İzmirde yapılán Türkiye birincilik müsabakasını da yine İstanbuldan Demir Turgut kazanmıştır.

Kim ne derse desin su sporlarının en parlak senesi olarak geçen yılı hatırlamak lâzımdır.

* * *

Bisikletçilerimiz uzun mesafeler koşuyorlar

Son senelerde canlanan spor hareketlerimizden biri de, hiç şüphe yok ki bisiklet yarışları üzerinde toplanmaktadır.

Şehir haricinde, hemen her hafta bisiklet heyeti tarafından tertip edilen uzun mesafelerdeki muhtelif teşvik yarışları, bu canlı spora karşı memlekette büyük bir alâka uyandırmaktadır.

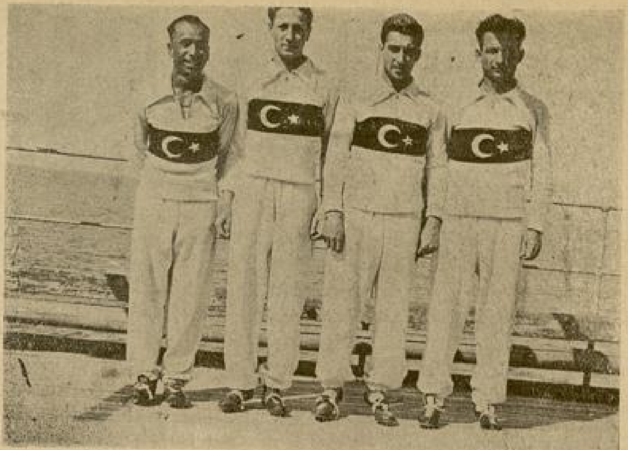

Balkan oyunlarına iştirak eden ulusal atletlerimiz

◆

Yelken birincisi olan Avninin Haydudu

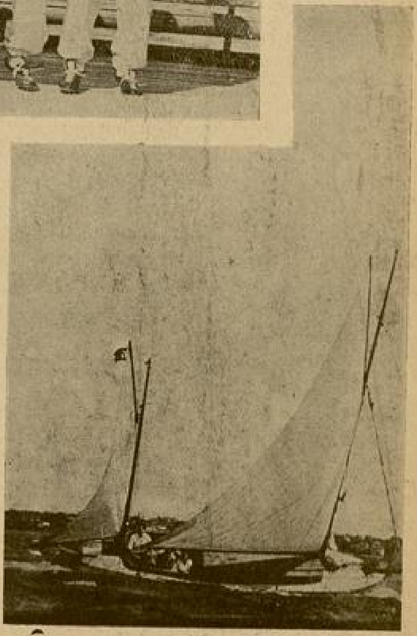

İstanbul ve Türkiye şampiyonasının muvaffakıyetle yapıldığı bisiklet müsabakalarından sonra, iyi bir bisiklet takımımız Romanyada yapılan büyük Romanya turuna iştirâk etmiş ve birçok merhalelerde muvaffakıyet göstermiştir.

Artık spor değil politika yapacağız!

Nihayet olan oldu.. üç sene evvel Galatasaraydan ayrılanların kurdukları Güneş klubü, İstanbul lik şampiyonası münasebetile Galatasarayla karşı karşıya maçını yaptı.

Güneş klübünün mağlubiyetile biten bu oyunun, spor işlerimizin şunun veya bunun elinde oyuncak olamayacağını bir defa daha gösterdi...

1933 senesind bir noktai nazar ihtilafı oldu. Galatasarayı yıkmak, parçalamak, ve nihayet ileri sürdükleri davayı kazanmak için klüpten ayrılanlar, asıl Galatasaraylı olduklarını ispat için, akla hayale gelmezen herşeye başvurdular..

Galatasarayı parçalamak için ileri sürülen dava şu idi:

Gençler, bilfiil spor yapanlar, kulübün senelik kongresine gelmeyecekler. Işin kısaca hülâsası kulüpte herkes konuşamayacak, rey hakkını, spor işlerini diledikleri şekillerde idare etmek isteyenler ele alacaktı. Hürriyetlerine sahip bir fikir kaynağının çocukları yaş tahtaya basmazlardı. Netekim öyle de oldu.

Senelerdenberi ileri sürdükleri davayı artık kabul ettirmek imkânının öldüğünü görenler, senelerce bir çatı altında renklerini müdafaa ettikleri Galatasaraydan uzaklaşarak, tahayyül eyledikleri Güneş kulübünü kurmağa bütün gayretlerile çalıştılar.

Bir fikir ihtilâfı dolayısile rengini, onun şerefini, küçük büyük bütün hatıralarını gömecek kadar ileri gidenlerin bu ayrılışı, gün geldi ciddi endişeler uyandırdı.

Her ne şekilde olursa olsun küsmüş bir adam, yeni bir kulüp kurabileceği kadar, spor dünyasından da uzak kalabilirdi.

Küskün bir insan için birinci şık nekadar kuvvetli ise, ikinci şık da okadar kuvvetli idi. Nihayet, Galatasarayda her ân mücadele edenlerin, kulüpten ayrıldıktansonra bir kenara çekilmeceyekleri muhakkaktı.

Galatasarayı zaafa uğrata uğrata, çürütmek suretile onun yerini almak için vücude getirilmiş olan Güneş kulübü meydana çıkarılınca, yeni doğan kulübün maksat ve gayeleri de anlaşıldı.

İlk azasından itibaren bilmem kaçıncı azasına kadar Galatasaraydan ayrılanlar veya ayartılanlardan teşekkül eden Güneş kulübünün birinci maksadı, yukarıda izah edildiği gibi, Galatasarayı parçalamak ve kulübü parçaladıktan sonra, yeniden diledikleri şekilde yeni Galatasarayı kurmaktı..

Bu iş nasıl yapılabilirdi? Güneş kulübünü idare edenler Galatasarayın spor saflarında başda gidenlerine musallat olmak; onlara para, iş vaad etmek; kelimenin tam manasile onları kandırıp Güneşe almak; bu suretle bir, iki derken otuz senelik kulübün mevcudiyetini, varlığını hiç ettirip, büyük bir enkaz yığınının çökmesinden istifade etmek...

Spor teşkilâtında söz söylemek hakları yok iken, birgün spor teşkilâtında yer alan Güneşliler, idman cemiyetleri nizamnamesini da çiğneyerek, takımlarını birinci kümeye almak suretile spor işlerini allak bullak ettiler.

Spor işlerimize, içlerindeki sönmez bir hırs ile musallat olanlar, bugün memleket gençliğini biribirine düşürecek kadar ileri gitmektedirler. Artık spor değil politika yapıyoruz!...

Ö. Besim Koşalay

DİKENLİ ÇİT

— *Başı 7 inci sayfada* —

gülüyordu. Sesini duyan mühendis Tevfik yerinden kalkarak taraçaya çıktı. Hepsinin dudaklarındaki gülümseme dağıldı. Sustular..

— O, pardon « Aylâ » seni yalnız bıraktım..

Genç kız belini parmaklığa dayamış, iki elini başının arkasında kavuşturmuştu. Kaynayarak içten gülüyordu, sonra birdenbire sustu :

— Yanımda olsanız da yalnızlığım dağılmıyacak. O kadar koyu karanlık ki, siz yetecek bir aydınlık değilsiniz..

Dedi.. Mühendis Tevfiğin saatlerdenberi makine, elektrik bahislerile karışan başı, birdenbire bir yere çarpmış gibi sallandı. Gülümsemeye çalıştı. Dudakları kıpırdamadı. Bir söz söylemedi.. Sadece Aylânın gerilmiş bir yay gibi duran güzel vücuduna şaşkın şaşkın baktı. Bir elile boynundaki kolalı yakalığı düzeltiyor, öbür elile kapının kenarına yapışmıştı. Tutunmasa düşecek gibiydi..

Gecenin bütün güzelliğine, renklerin ışıkların eşsizliğine, havanın ılıklığına rağmen soğuk bir rüzgâr esmişti.. İçlerinde, tatsız bir ürpertinin yumuşak ayaklarla gezindiğini duydular.. Yarım saat sonra izin istediler. «Aylâ» onları kapıya kadar geçirdi. Ay ışıklı yolda çam kırıntıları pırıldıyor.

Mavi bir aydınlık boş ve geniş yolu yıkayordu. Genç kız, adım adım kendinden ayrılan arkadaşlarının uzaklaşan seslerini dinledi. Uzayan gölgelerini yolun sonlarına kadar gözden ayırmadı. Biran geldi ki, içinin keskin sızısı gözlerinin kenarını yakarak yanaklarını ıslattı..

Yukarı çıkınca taraçanın kapısı yanında oturanlara :

— İyi geceler !

Diyerek odasına geldi..

Açık camlardan gecenin bütün ışığı, kokuları, renkleri doluyordu. Uzaklarda aydınlık göğe, lâcivert bir yelpaze gibi açılan dağlar vardı... Derinlerden gelen bir şarkı sesi...

Aylâ pencereden çekildi. Ay aydınlığına duran aynasında kendini seyretti.. içine kızgın bir demir batıyordu sanki... Acele soyunarak yatağına girdi.

Dışardan babasının kalın sesi :

— Kusuruna bakma oğlum. Başı ağrıyor.. diyordu...

***

— 4 —

— Aylâ niçin cevap vermiyorsun?

— . . . .

— Yoksa beni sevmiyor musun?

— . . . .

— Buna sebep ne?..

Genç kız gülümseyerek bakıyor, cevap vermiyordu. Dayandığı portakal ağacını sallıyor, yapraklar ve hafif kızarmış portakallar titreşiyorlardı... Karşısında İhsan nemli gözlerile ona bakıyor cevap bekliyordu...

— Aylâ, iki gün sonra gidiyoruz. Belki bir daha fırsat bulup yalnız kalamıyacağız. Niçin sorularıma cevap vermiyorsun?...

— Dinliyorum İhsan... Uzun zaman duyamıyacağım sesini dinliyorum.. Daha şimdiden içimde, özleyişin sızısı yanmıya başladı.

Sesi titrek, ağlıyor gibiydi. Fakat yüzü, gözlerinin içi yumuşak bir gülümseyişle doluydu. Delikanlı baktı, baktı, sonra birdenbire onun yanına yaklaşarak ağaca dayalı güzel vücudunu kolları arasına çekti.

«Aylâ»nın gülümseyen gözlerini uzun kirpikleri, gülümseyen dudaklarını delikanlının dudakları örtmüştü.. Ağaçlıklardan kuş sesleri, arıklardan su sesleri geliyordu. Portakal, turunç, yabanî nane kokularile sarınan ılık hava, tatlı bir baş dönmesile içlerine doluyordu.

— İhsan...

Genç kız, onun başını biraz geriye iterek avuçları arasındaki yüzüne bakıyordu :

— İhsan.. beni her zaman bu gözlerle görecek misin?.

Delikanlı kollarının çemberini Aylânın beline tekrar sardı :

— Aylâ ! sen o adamla evlenmiyeceksin !..

Gözleri birer ateş parçası gibi yanıyor, nefesi genç kızın yüzünde dolaşıyordu :

— Evlenmiyeceksin değil mi?.

«Aylâ» gözlerinin içine baktı. Bu bakışı, söz verişin manâları ile doluydu..

— Aylâ! kulaklarımla da duymak istiyorum.

Genç kız birân durdu. Yüzünde birçok zorlukları yenebilecek korkusuz bir gülüş gezindi, sonra delikanlının kulağına eğilerek :

— İhsan!.. dedi. Ona imkân yoktu zaten ..

Birdenbire aklına gelmiş gibi ilâve etti :

— İhsan! sen de beni hep bu gözlerle göreceksin değil mi?.

Delikanlı inanan, yüreği rahatlanan insanların muzipliğile :

— Artık orasını bilmem Aylâcığım...

Dedi. Genç kızın bekleyen bakışlarında küçük bir şaşkınlık görünce :

— Oh yavruğucum!.. dedi. Sahi mi sandın? Ben seni, hayatımın sonuna kadar değişmiyen duygularla içimde duyacağım; hep aynı görüşle göreceğim...

Genç kız gülümsüyor, uzun kirpikleri sık sık açılıp kapanıyordu. İhsanın yüzüne öylece bir zaman baktı. Birdenbire yanaklarında iri iki damla süzüldü.

— Aylâ ağlıyorsun...

— Rahatlanan içimin çıkarıp attığı acılar bu gözyaşları...

Gülümseyen güzel yüzüyle, ağlayan gözleri büyük bir tezat yapıyordu. Delikanlı bir kelime bile söylemeden, yaşların tükenmesini bekledi. Damlaların ardı kesilince, gözlerinde kalan son yaşlığı, parmaklarile sildi...

— İhsan!.. gidelim artık.. Akşam çöküyor...

***

Bahçedeydiler.. Birkaç ay önce kahkahalarla geldikleri portakal bahçesi... Güneş alçaldıkça hava sıcaklaşıyor, portakallar, turunçlar kokularını büsbütün bırakıyorlardı. «Aylâ» bir boyda uzayıp giden ağaçlara baktı :

— İhsan! dedi.. benim file çantam nerede kaldı acaba?

Delikanlı gözlerile dört yanı dolaştı :

— Hah işte orada.

Diye elile bir ağaç dalını gösterdi. Aylânın file çantası asılıydı.. İkisi birden koştular. Elleri ağaca birden uzandı. Çantanın bir ucundan İhsan, öbür ucundan «Aylâ» yakalamıştı. Gülerek bakıştılar.. Son güneş renklerini saçları toplamış gibi yanıyordu genç kızın...

İhsan, kırmızı çiçekli köylü entarisi içinde bahar gibi duran Aylâ'ya baktı :

— Aylâ nekadar güzel olduğunun farkında mısın?

Genç kız :

— Portakal toplıyalım. İhsan bak içlerinde olmuşları var.

Diye, onun sözlerini duymamış gibi cevap vererek, fileyi dalın ucundan çıkardı. En iri ve olgunlaşmış portakallardan kopararak çantanın içine atıverdi.

İhsan yerinde kıpırdamadan duruyor, ağaçtan ağaca dolaşan genç kızı gözlerile kovalıyordu. Giren her portakalla biraz daha büyüyen çanta, üstü yuvarlak çıkıntılarla dolu, büyük kızıl bir topa benzemişti.

— İhsan! işim bitti. Haydi gidelim artık...

Delikanlının yanına gelmiş, kırmızı çiçekli entarisile, kolundaki portakal dolu file çantasile, küçük bir köy kızı gibi bekliyordu :

— İhsan! haydi, geç kalacağız...

Delikanlı yerinden fırladı.. fakat gitmek için değil... Bir kasırga gibi Aylânın yanına yaklaşarak onu kucakladı. Birdenbire kendini İhsanın kollarında bulan genç kız, çantasını bırakmış, ağzı açılan fileden kocaman portakallar yuvarlanarak akıyorlardı ..

(Arkası var)

Yazı direktörü : Emin Refik Müslümoğlu No. 22 1 İkincikânun 1936 Basan : Resimli Ay Basımevi T. L. S.

Bu bilmece hepimizin büyük umutlar ve dileklerle beklediğimiz bir hadisedir. Onu kolayca çözebilmek için: Birinci resimde kadının, ikinci resimde zencinin, üçüncü resimde adamın yaptıkları fiillerin emir sıygalarını alın. Bunlarla diğer harf ve resimleri birleştirin. Aradığınız meçhul aydınlanacaktır.

Bu bilmeceyi doğru çözenlerden birinciye : Bir kışlık kostüm kumaşı; ikinciye : Bir paltoluk kumaş; üçüncüye : Yün süveter; dördüncüye: Bir çift ayakkabı; 5 - 50 inciye birer tane Resimli Ay 1936 duvar takvimi; 51 - 100 üncüye birer tane Resimli Ay 1936 cep muhtırası.

---

20 inci sayımızdaki bilmecenin doğrusu:

KENDİ DÜŞEN AĞLAMAZ'dır.

Bu bilmeceyi doğru çözenler arasında çekilen kurada kazananlar :

1 — Bir paltoluk kazmir : İstanbul Veznecilerde No. 239 da Bay Rüştü oğlu İsmail Hakkı Ersin. **2 — Yün süveter :** Bursa Setbaşı mahallesi, fabrika çıkmazı sokak No. 77 de Bayan Zehra Vahit. **3 — Şoson :** Rize Bahri nakliyat şirketi muhasebecisi Mitat Mustafa. **4 — Eldiven :** Ankara Anafartalar caddesi No. 377 de Bayan Şadiye Süğüder.

1936 Resimli Ay muhtırası : İstanbul Galata Kuledibi Petraki han No. 21/8 madam Gara oğlu Jan. Niğde Maliye muhasebe kâtibi M. Hulusi. İzmir Güzelyalı, sokağı No. 11 Abidin Özsütekin. Amasya Belediye daktilosu Mediha Topçu. İzmir Liman reisi kızı Behire Akman. Ödemiş Belediye mühendisi Salâhattin kızı Neriman. Edremit Orta okul 74 İzzet. İzmir Bornova 9 Eylül okulu öğretmeni Vasfiye Seymen. Antalya Lisede 848 F. Tüzmen. İzmir Halil Rifat Pş. caddesi 49 numarada Fikret. Adana Nacaran mahallesinde No. 10 evde Tevfik Gülek oğlu Bekir. Gölcük Deniz fabrikası tekne şubesi sekreteri kızı Bayan Zeren. Eskişehir Şeker fabrikası levazım ambarı memuru Süleyman Gürsoy. Bolu Bayındırlık başkâtibi Rıza Omur. İzmir Reşadiye tayyare alayı dokuzuncu taburu makinistlerinden Turan Uçal. Mersin Kışla caddesinde kunduracı Bay Nedimden Sami Namık. Turgutlu Bakkal Kâzım Aslan. Konya Köprübaşı ilkokulu Müşerref Hıncer. Milâs Ortaokul 63 Mediha Öner. Gemlik Engürücük öğretmeni Ş. Ergüç. Söke Uray teknik işyarı Muammer Döşemeci. Çorlu Kolordu birinci şube yazıcısı Osman Öner. Samsun Asliye mahkemesi zabıt kâtibi Şefik Önen. Samsun Gazi ilkokulu 372 A. Behzat. Ankara Yenişehir Gelir sokak No. 7 E. Örkan. Afyon Lisede 755 Tarık Özüberk. Samsun 19 Mayıs mahallesi Saadet caddesi 85 No. da Ömer. Samsun Belediye zabıta memuru Sabri Karaoğlan. Ankara fişek fabrikasında hesap memuru Naci Arıkoğlu. Çanakkale Müddiumumisi oğlu Bedri Turan. Çorlu Elektrik fabrikasında makinist Yusuf Türker. İstanbul Vezneciler caddesinde No. 18 Bayan Talat Kut. Tokat Baytar Cenab kızı Mübeccel Alkan. İstanbul Aksaray Kızılay Hemşire mektebi Ferdiye. İstanbul Ticaret mektebi 1039 Hilmi. Bursa Setbaşı Hacıbaba mahallesi Dere sokak No. 25 Sacide. Mardin Türk - Amerikan kütüphanesinde Nafi Donat. Tirebolu Sakarya okulu öğretmeni Arif Ünal. İstanbul Üsküdar orta okul yedinci sınıftan Yıldız İhsan. Geyve Posta telgraf istasyon makinisti Salâhattin. Ankara Divanı muhasebat G 12 de mürakıp A. Remzi vasıtasile Emine. Eskişehir Kurşunlucami İnarı Kircen sokak No. 7 Bayan Cemile. Bandırma Cumuriyet Halk Partisi kurulunda Kâzım kızı Saadet Ege. İstanbul Heybeliada sanatoryomunda İsmet Öztin. İstanbul Kasımpaşa Eşrefpaşa yokuşu No. 13 Semiha. İstanbul Erenköy Kokarpınar No. 26 Zeynep Mustafa.

Duvar takvimi : Bandırma orta okul 32 numaralı Cevat. İzmir Karşıyaka kız öğretmen okulu 178 Fethiye Özen. Gaziantep Gaziler caddesi No. 186 İlhan Geçer. Urla Asliye ceza mahkemesi zabıt kâtibi Yaşar Gökşin. İstanbul Galata Ziraat bankası ziraî ikrazat servisi Safiye. Manisa Hükümet önü berber Kemal Kâmil vasıtasile orta okulda Ali Özkan. Diyarbekir P. T. T. başmüdiriyetinde Şevket Güven. Diyarbekir Lisede 547 Kenan Kaya. Elâziz Orta okul 51 numaralı Sadun. Mersin İsmetpaşa ilkokulu öğretmeni Bayan Müveddet. İstanbul Kadıköy Nüzhetbey sokak No. 42 Semiha. Ankara Askerlik dairesi hesap işyarı Bay Osman kızı Bedia Çivril. İstanbul Pangaltı hamam Tavukçu Fethi sokak No. 1 M. Belge. Edirne Kaleiçi Maarif sokak No. 5 Rana Güven. Eskişehir Turan ilkokulu No. 5 Şükran Ergüden İstanbul Kız lisesi No. 87 Jale Şevki Engin. İstanbul 9 uncu ihtisas mahkemesi Muzaffer Aksoley. Aydın Ortaokul No. 211 Bedri Erbay. K. Yozgat Barut fabrikası İlhami Denkel. Diyarbekir Kor kurmay başkanı eşi Nadide Okan. İstanbul Beşiktaş Çırağan caddesi No. 36 da Zerrin Gürsel. Bodrum Gümrükte K. Atalay. Edremit İş bankasında T. Gürelik. İstanbul Belediye Klodfarer caddesi No. 39 Çelik. Şerefli - Koçhisar Ziraat bankası işyarı A. Enver. İstanbul Alman lisesi Neriman Niyazi. İstanbul Edirnekapı Fevzipaşa caddesi 243 Saadet Yöney. İzmir Eşrefpaşa Trablus sokak No. 21 Bedia Gönden. Denizli Lisede 1139 Reşat Turhan. Samsun Kefeli apartman No. 4 Rasime. Ankara Sümerbank yanında kooperatif karşısında çıkmaz sokak No. 3 Celâl Sözan. İstanbul Erkek lisesi 1223 Necmeddin Arıkan. Ankara Maliye Vekâleti hukuk müşavirliği kaleminde Bayan Umrandan Hidayet Dirimen. Ankara Hudut ve sahiller sıhhat umum müdürlüğünde hesap memuru Şemsettin Temiztanış. Babaeski Topçu teğmen Refik kızı M. Dumlu. İstanbul Maçka Selâmi apartmanı No. 12 de Muazzez Çene. Çanakkale Seddilbahir ilkokulu B. Oy. kızı Yüksel. Giresun Jandarma okul kaleminde Bigalı Sezai Evrensel. Kütahya Lisede 392 Uşaklı Sadık. Alaşehir Yukarıpazarda komisyoncu Giritli Ali kardeşi Fethiye. Edirne Lisede No. 13 Süavi Özkan. İstanbul Şehzadebaşı Toros kız talebe yurdu Mukaddes Akdiş. Diyarbekir 2 inci uçak alayı Bl. 45 uçman Enver Alkan. İstanbul erkek lisesi 1357 Şinasi Süalp. ıstanbul Kadıköy Kenan. İstanbul Kabataş Karaabatlı sokak No. 4 S. Tahir. Denizli Lisede S, 5te 1080 S. Tekin Bursa Kız öğretmen okulunda No. 52 Melâhat Ayhan. Trabzon Kız orta okulu 232 No. lı Zehra Süleyman Kadri. İstanbul Haydarpaşa Valdebağı prevantoryomunda daktilo Leman Ünel. İstanbul Beyoğlu 3 üncü okul öğretmeni Sacide.

No. 22 YARIM AY BİLMECE KUPONU No. 22

RESİMLİ AY'IN
SON NEŞRİYATINDAN:

BİR KIZ BÖYLE DÜŞTÜ

ULUSAL SEVGİ - DUYGU
SERÜVEN ROMANI

YAZAN:
Elâziz Kültür
Direktörü
CEMAL ATAÇ

Ederi: 75 Kuruş